

АКТУАЛЬНО > с. 3

**«МИ ПРОДОВЖИМО
МОДЕРНІЗАЦІЮ УКРАЇНИ»**

ЮВІЛЕЙ > с. 5

**ПОДВИЖНИК
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ**

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО > с. 9

**НАТХНЕНИЙ
ШЕВЧЕНКОВИМ СЛОВОМ**

Щасти, Боже, з Йорданом

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

22 січня 1919 року Акт Злуки об'єднав Українську та Західноукраїнську Народні Республіки, і на українських землях знову постала єдина Українська держава.

Впродовж століть ці землі належали до багатьох державних утворень: Російської імперії, Польщі, Австро-Угорщини. Тож споконвічною мрією українців було об'єднання розрізнених частин країни в одну державу.

День 22 січня 1919 року ввійшов до національного календаря як велике свято – День Соборності України. Саме тоді на площі перед Софією Київською відбулася подія, за яку боролися покоління українських патріотів: на велелюдному зібранні було урочисто проголошено собор (збір) в одну державу Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки.

22 січня 1990 року, на згадку про цей день, сотні тисяч українців узялися за руки, утворивши «живий ланцюг» від Києва до Львова. Багато політиків нині впевнені: саме тоді рух України до свободи та незалежності став незворотним.

Офіційно свято було встановлене указом Президента України від 21 січня 1999 року, «враховуючи велике політичне та історичне значення об'єднання Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки для утворення єдиної (соборної) Української держави».

30 грудня 2011 року Президент України Віктор Янукович своїм указом постановив відзначати 22 січня як День Соборності та Свободи України, що є символом відродження української державності, справжнім виявом волі нації жити в одній державі. Сьогодні цей день нагадує нам, особливо молодому поколінню, що Україна – соборна, що немає окремої Східної і Західної України, Правобережжя і Лівобережжя. У нас є єдина держава всього українського народу, яка втілює його віковічні прагнення до свободи і демократичних цінностей.

МИХАЙЛО КУЛИНЯК: «ПРИЄМНО БУЛО ЧУТИ УКРАЇНСЬКУ КОЛЯДУ НА ГОЛОВНІЙ ПЛОЩІ ВАТИКАНУ»

Наприкінці 2011 року Україна представила різдвяні традиції нашого народу у Ватикані, де встановили українську ялинку – дарунок Папі Римському Бенедиктові XVI. В урочистому відкритті міждержавної культурно-мистецької акції «Українське Різдво у Ватикані» взяв участь міністр культури Михайло Кулиняк. Михайло Андрійович розповів «КіЖ» про особисті враження від святкової акції та про почесну місію нашої країни в цьому святому місці.

– Михайле Андрійовичу, як Ви вважаєте, що відкрило світові «Українське Різдво у Ватикані»?

– Світле свято Різдва Христового принесло Україні відчуття духовної єдності, сповнило серця українців почуттями віри й любові. Ця акція продемонструвала світові нашу національну згуртованість та здобутки за період Незалежності, а також самобутню духовність та культуру, що впродовж віків розвивалася та дбайливо зберігалася нашим народом.

Встановлення ялинки на площі Святого Петра є загальноукраїнською справою, що слугує не лише прикладом державно-церковної співпраці, а й виконує важливу міжконфесійну об'єднавчу роль. Адже в урочистостях брали участь не тільки очільники українських католицьких церков візантійського та латинського обрядів, а й представники Української православної церкви.

– Розкажіть про особисті враження від різдвяних заходів у Ватикані?

– Справді, мене ще й досі переповнюють неймовірні відчуття від цього визначного заходу, який презентував нашу країну з найкращого боку. Хочу сказати, що нагода подарувати ялинку Ватикану є не лише елементом престижу для кожної держави, але й унікальною можливістю представити світові свою культуру, традиції, духовну спадщину.

Перша ялинка була привезена 1982-го з Італії. В наступному році її подарувала Австрія. Далі – Італія, Чехія, Румунія, Польща, Словенія, Бельгія та Хорватія. 2011-го почесна місія випала Україні – першій серед країн колишнього СРСР.

– Як приймали українську делегацію у Ватикані?

Під час зустрічі у Ватикані міністр культури Михайло Кулиняк та Папа Римський Бенедикт XVI

– Найбільше захоплення, у деякого навіть сльози, викликали виступи Львівської державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» (художній керівник – Микола Кацал) та дитячого фольклорно-етнографічного колективу «Маленькі бойки» (солістка – заслужена артистка України Марина Шпак).

Площею Святого Петра з колядками пройшли «Звіздарі» зі Львівщини. Українські мистецькі колективи вдало продемонстрували велич та багатство наших національних традицій. Так приємно було чути українську коляду тут, на головній площі Ватикану.

– Гостям із України дав аудієнцію Папа Римський Бенедикт XVI. Що запам'яталося від зустрічі нашої делегації з понтифіком?

– У зустрічі з Папою Римським брали участь представники українських церков, фольклорні гурти, було багато наших співгромадян, які довгий час працюють в Італії. Зворушило привітання понтифіка українською мовою. Папа Римський Бенедикт XVI відзначив, що українська ялинка стала символом єднання християн й побажав нашому народові злагоди та миру.

Очільник урядової делегації України Борис Колесников подарував Папі Римському ікону «Собор всіх Отців Києво-Печерської лаври». Також присутнім випала нагода особисто привітатися з Святійшим Отцем й отримати благословення.

Оксана ГАЙДУК

КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Україна та Туркменистан обговорили питання проведення у 2012 році Днів культури Туркменистану в Україні. Вітаючи пана Посла, Михайло Кулиняк висловив сподівання, що сьогоднішня зустріч сприятиме взаєморозумінню і подальшій активізації культурного співробітництва між Україною і Туркменистаном.

Сторони також висловили задоволення рівнем, на якому у квітні 2011 року відбулися Дні культури України в Туркменистані, оскільки мистецькі заходи викликали велику зацікавленість серед широких кіл громадськості.

Прес-служба МК

ВРУЧИЛИ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

Почесну нагороду вручав відомий дисидент Євген Сверстюк, який був одним із ініціаторів її заснування. Після обговорення та затвердження кандидатур у колі попередніх лауреатів, премію у 2012 році вручено: Євгену Захарову – за багаторічну системну роботу в сфері захисту прав людини та видавничу діяльність,

зокрема, за третю частину «Міжнародного біографічного словника дисидентів. Україна»; Володимиру В'ятровичу – за розкриття таємниць архівів радянської спецслужби від ЧК до КДБ та актуальну публіцистичну працю «Історія з грифом "Секретно"»; та Ірині Жиленко – за поетичну творчість та книгу спогадів «Номо Feriens», унікального літопису шістдесятників. Наразі лауреатів премії символу демократичного та правозахисного руху ХХ століття Василя Стуса близько 60 осіб, серед яких літератори, митці, вчені, громадські діячі. За критерії відбору кандидатів слугують активна присутність в українському культурному просторі, мистецький рівень та виразна громадська позиція.

«ТОЙХТОПРОЙШОВ-КРІЗЬВОГОНЬ»

19 січня в Україні відбулася загальнонаціональна прем'єра повнометражної художньої стрічки знаного українського кінорежисера Михайла Ілленка «ТойХтоПройшовКрізьВогонь» – першого фільму, виробництво якого здійснено в Україні без залучення закордонної кіноіндустрії.

Стрічку створено за «Програмою виробництва та розповсюдження національних фільмів» Державного агентства України з питань кіно. Вона розповідає про долю українця Івана Додика, льотчика та Героя Радянського Союзу, якого у роки Великої Вітчизняної війни було безпідставно звинувачено у державній зраді й засуджено до сталінських таборів. Не бажаючи провести решту життя за колючим дротом, Іван влаштовує втечу. Несподівано доля заносить його на інший континент, де він знаходить притулок у індіанському племені, а згодом стає його вождем.

«ТойХтоПройшовКрізьВогонь» отримав Гран-прі III Київського міжнародного кінофестивалю. З 19 січня українці зможуть подивитися стрічку у кінотеатрах країни.

Яна ЛЕВИЦЬКА

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: «МИ ПРОДОВЖИМО МОДЕРНІЗАЦІЮ УКРАЇНИ»

Тільки якісна модернізація України і реалізація ефективних реформ дозволять у 2012 році мінімізувати наслідки складної економічної ситуації у світі та покращити життя громадян. На цьому наголосив Президент України Віктор Янукович на засіданні Комітету з економічних реформ.

«Модернізаційні зміни, які ми з вами плануємо, – тільки вони здатні створити умови для пом'якшення негативного впливу світової економічної кризи на Україну», – підкреслив глава держави. Він додав, що йдеться про якісні реформи, які стосуються умов ведення бізнесу, залучення інвестицій, роботи системи управління.

Україна закінчила 2011 рік загальною із позитивними показниками національної економіки, зазначив Президент України. «Хоча ми добре розуміємо: це не те зростання, на яке сподіваються громадяни нашої держави», – зауважив він. «У цьому залі не знайдеться людини, яка скаже, що задоволена результатами. Але я хотів би сказати: безумовно, результат завжди є наслідком колективної праці... Якщо проаналізуємо всі процеси, які відбувалися у країні в 2011 році, побачимо, що мали місце недоліки в деяких ланках, які гальмували імплементацію розпочатих реформ», – сказав Віктор Янукович.

«Конкретні позитивні зрушення будуть тоді, коли їх відчує кожна людина, кожен громадянин України. Цього ми прагнемо. Але відмовлятися від реформ ми не будемо, ми рухатимемося вперед», – наголосив глава держави. У цьому контексті Президент зазначив, що більшість нових законопроектів, які зараз готуються, також спрямовані на подолання відставання у процесі реформ, яке спостерігається сьогодні.

Віктор Янукович також висловив думку, що результати, яких вдалося досягти у минулому році, не цілком відповідали очікуванням суспільства. А відтак – не були належно оцінені. «Реформаторські ініціативи не дійшли до громадянського суспільства повною мірою. Будемо відвертими – з цілої

Віктор Янукович на засіданні Комітету з економічних реформ

низки питань вони залишилися на папері, красивими словами», – сказав Президент, і наголосив, що ефективне реформування країни можливе лише за умови системного діалогу влади та громадянського суспільства. «Ми з вами зобов'язані стабільно працювати з українським народом, з людьми, їздити в регіони, роз'яснювати, співпрацювати з громадськими організаціями, які опікуються тими чи іншими напрямками життєдіяльності країни – і проводити цю роботу, безумовно, згуртовано», – підкреслив Віктор Янукович.

Глава держави закликав представників влади активніше інформувати суспільство про плани та хід модернізації країни. «Це наш обов'язок – своєчасно ставити до відома людей, як ми будемо в тому чи іншому напрямку модернізувати країну. Будь-які зміни торкаються життя людей і, безумовно, це викликає непорозуміння, зайві емоції та хвилювання», – сказав Віктор Янукович. З іншого боку, якщо влада робить помилкові кроки, вона також повинна визнавати це перед суспільством, зазначив Президент: «Якщо робимо помилки, якщо не встигаємо – треба пояснювати».

Підводячи підсумки засідання Комітету з економічних реформ, Президент України Віктор Янукович висловив

упевненість, що Національний план на 2012 рік із впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки стане головною дорожньою картою для органів влади. «З моменту затвердження Національного плану, він повинен стати головним документом для всієї системи органів влади – як у центрі, так і на місцях», – зазначив він.

Глава держави переконаний, що сьогодні слід підвищувати ефективність роботи Комітету з економічних реформ, і наголосив, що чекає від членів комітету відповідних пропозицій. «Не популістських, а рішучих кроків щодо підвищення рівня відповідальності, виконання Національного плану реформ на всіх рівнях», – підкреслив Президент.

За словами Віктора Януковича, кожен чиновник несе персональну відповідальність за свою роботу щодо впровадження реформ. «Це наш обов'язок. Для того, щоб ми якомога скоріше почали отримувати результати від реформ. Вони всі спрямовані на позитив, і треба, щоб його відчули люди. Тому дуже важливо, щоб уже в перші місяці 2012 року ми розпочали цей позитивний рух», – підкреслив глава держави.

Олексій ХОМЕНКО

ПОЛІЕТНІЧНІСТЬ – ЦИВІЛІЗАЦІЙНА ПЕРЕВАГА УКРАЇНИ

11 січня вперше за історію незалежної України відбулися парламентські слухання на тему «Етнонаціональна політика України: здобутки та перспективи». Метою проведення слухань було визначення того, як уряд повинен далі будувати ефективну етнонаціональну політику і як зробити все, щоб не допустити конфліктів на міжнародному ґрунті в Україні.

Із доповіддю на парламентських слуханнях виступив міністр культури України Михайло Кулиняк. Він наголосив, що Україна – поліетнічна держава, в якій проживають представники понад 130 національностей, їхня загальна чисельність сягає 10 мільйонів, або ж 22 відсотки від загальної чисельності населення країни.

Міністр підкреслив, що етнонаціональна політика в Україні нині ґрунтується на ідеології державотворення, поєднаній із розвитком та поглибленням процесів демократизації. Ця політика неможлива без вироблення механізмів узгодження національно-специфічних інтересів усіх етносів та регіонів країни щодо сучасної стратегії розвитку держави. Зокрема, у Посланні Президента України Віктора Януковича до Верховної Ради України наголошено, що «державна етнополітика України має базуватися на принципах плюралізму, поваги до національних мов, культури, історії етнічних спільнот і громадян, котрі до них належать».

Таким чином, визначальним пріоритетом сучасної етнонаціональної політики виступає завдання вироблення

консолідованої позиції з усіх принципових аспектів подальшого розвитку етнонаціональних процесів – законодавчих, правових, політичних, економічних та гуманітарних. Її мета – формування громадянського суспільства, в якому гармонійно розвиватимуться всі етноси та етнічні групи, а етнонаціональна політика буде засобом духовного, соціального, економічного та політичного розвитку української нації. Саме це покладено в основу законопроекту «Про концепцію державної етнонаціональної політики України», розробленого за участю представників наукових, експертних та громадських організацій національних меншин.

Помітну роль у подальшому вдосконаленні державної етнополітики відіграє залучення України до міжнародних проектів, спрямованих на підтримку полікультурного простору. Зокрема, варто відзначити участь України у регіональній програмі Ради Європи «Київська ініціатива для демократичного розвитку через культуру», а також у міжнародному проекті «Інтеркультурні міста: управління та політика щодо різноманітних громад». За наслідками успішної реалізації цього проекту громадою міста Мелітополя до спільноти «Інтеркультурних міст» в Україні долучаються Одеса, Донецьк, Сімферополь та Ужгород, які вирізняються своєю культурно-етнічною палітрою.

За інформацією прес-служби Міністерства культури

ОДИМ АБЗАЦОМ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЗУСТРІВСЯ З В. О. ПРЕЗИДЕНТА МОЛДОВИ

Україна і Молдова мають гарні перспективи для активізації та розвитку двосторонньої співпраці, заявив Президент України Віктор Янукович під час зустрічі зі своїм молдовським колегою Маріаном Лупу. «Переконаний, що ми повинні обговорити подальшу перспективу – як активізувати роботу наших урядів, переглянути наші торгово-економічні відносини, впевнений, що ми здатні збільшити наш двосторонній товарообіг», – наголосив Президент. Глава держави також зазначив, що поза увагою не може залишитися й питання врегулювання придністровської проблеми та участь України в цьому процесі.

МИКОЛА АЗАРОВ ЗАКЛИКАВ ЧИНОВНИКІВ РАДИТИСЯ З ЛЮДЬМИ В ПИТАННІ РЕФОРМУВАННЯ КРАЇНИ

Прем'єр-міністр закликав керівників міністерств та відомств, місцевих органів влади залучити громадськість до ухвалення важливих рішень, насамперед тих, які стосуються реформ. «Люди підказують прості та ефективні рішення – на превеликий жаль, кращі, ніж іноді народжують чиновники. Громадяни вимагають справедливості, і у відповідь готові довіряти владі. Тому ми повинні чути людей, радитися з ними, здійснювати перетворення так, як очікує суспільство. Тобто, не нав'язувати незрозумілі рішення, а робити людей співавторами реформ», – заявив Микола Азаров, розпочинаючи засідання Кабміну.

МІНІСТР КУЛЬТУРИ ПОЗИТИВНО ОЦІНИВ ВІДРОДЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ

17 січня Михайло Кулиняк перебував із робочою поїздкою у Чернігівській області. Відвідав храм Різдва Богородиці у Козеліці та ознайомився з експонатами приватного музею «Вітрила Миклухо-Маклая» у селі Калитянське. У Чернігові міністр культури оглянув об'єкти Чернігівського національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів Стародавній», відвідав Троїцький собор та Чернігівське музичне училище ім. Левка Ревуцького. Михайло Кулиняк позитивно оцінив напруження влади та подякував голові Чернігівської ОДА Володимирі Хоменку за системну роботу у напрямку збереження історико-культурних цінностей Чернігівщини, відродження культурної спадщини та її збереження для нащадків.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ПІДВОДИТИМЕ ПІДСУМКИ ТА ПОДІЛИТЬСЯ ПЛАНАМИ

20 січня відбудеться прес-конференція прем'єр-міністра для центральних і регіональних ЗМІ за підсумками роботи Кабінету Міністрів в 2011 році і щодо планів на 2012-й. Микола Азаров очікує не лише почути на ній серйозні принципи запитання, а й з допомогою журналістів та громадськості отримати цікаві пропозиції, нестандартні підходи, які дозволять вдосконалити роботу уряду, а отже, і прискорити зміни на краще в країні.

НОВИНИ

СЕРГІЙ ПАРАДЖАНОВ
НА ДОТИК

У Національному музеї Тараса Шевченка відкрилася виставка «Параджанов. Дотик (світлина)». Співорганізаторами акції у рамках проекту «In Memoriam. Сергій Параджанов» стали Міністерство культури України, Національна кіностудія ім. О. Довженка, Національна спілка кінематографістів України, Вірменське товариство культурних зв'язків, PARADJANOV ART.

Виставка (куратор – координатор ініціативи PARADJANOV ART Олена Оганесян) присвячена визначному українсько-вірменському кінорежисеру, народному артисту УРСР (1990 р.), народному артисту Вірменської РСР (1990 р.), лауреату Державної премії України імені Т. Шевченка (1991, посмертно) Сергієві Параджанову. За словами голови НСК Сергія Тримбача, цей вернісаж можна назвати репетицією до 90-річчя відомого кінорежисера, яке кінематографічна спільнота різних країн відзначатиме через два роки. (До речі, планується, що до ювілею підготують масштабну експозицію не тільки робіт Сергія Йосиповича, а

Фото Юрія ГАРМАША

й світлина його колег, щоб ознайомити широке коло шанувальників українського поетичного кіно).

«Параджанов. Дотик» – це фото, зроблені легендарним оператором кіностудії ім. О. П. Довженка, заслуженим діячем мистецтв України Юрієм Гармашем, який познайомився з Сергієм Параджановим ще 1969 року, будучи студентом. Зйомки відбувалися у Києві на квартирі дружини майстра Світлани Щербатюк у січні 1978-го, через кілька тижнів після його повернення з ув'язнення у 1982 році, у 1983-му у Тбілісі та 1988 року в селі Чорторія Чернівецької області, на батьківщині Івана Миколайчука.

Сюжет експонованих фото Вінісіо Аріаса Рохаса (Коста-Ріка) – результат його поїздки до Грузії 1984 року на зустріч із Сергієм Параджановим, який тоді мешкав на вулиці Коте Месхі у Тбілісі. Загалом, експозиція налічує понад 40 прижиттєвих фотографій видатного режисера. Доповнюють їх скульптури Саркіса Тиграняна і раритетні видання про Параджанова, зокрема, з приватної збірки Світлани Щербатюк (Параджанової).

ARSENALE 2012: завантаження

Незважаючи на свята, підготовка до Першої Київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012, яка стартує у травні (а дискусійна програма – вже у лютому!) триває прискореними темпами. На минулому тижні у Мистецькому Арсеналі презентували візуальний стиль арт-форуму, а разом із тим і самої мистецької інституції. Куратор бієнале Девід Елліотт оголосив список закордонних учасників мегапроекту

У прес-конференції взяли участь куратор ARSENALE 2012 – всесвітньо відомий історик мистецтва Девід Елліотт, автор стилю ARSENALE 2012, автор візуального стилю Мистецького Арсеналу та бієнале знаменитий британський графічний дизайнер Джонатан Барнбрук, комісар ARSENALE 2012, генеральний директор НКММК «Мистецький Арсенал» Наталія Заболотна, співавтор Спеціального проекту ARSENALE 2012, директор центру сучасного мистецтва «Замок Уяздовський» (Варшава) Фабіо Кавалуччі, Міністерство культури України представляла заступник міністра Лілія Гомольська, Київрада – голова Головного управління культури КМДА Світлана Зоріна.

У своїй промові комісар ARSENALE 2012 Наталія Заболотна відзначила, що Київська бієнале вже сьогодні викликає неабиякий інтерес у міжнародній арт-спільноті: «Підготовка до Першої Київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012, яку називають однією з найочікуваніших подій року, зараз у розпалі. Мені щодня телефонують колеги з усього світу, щоб висловити інтерес та підтримку. Провідна міжнародна преса також дуже активно цікавиться українською бієнале. Вже цьогоріч Київ стане однією з найважливіших точок на світовій арт-сцені. І Мистецький Арсенал буде епіцентром цієї унікальної події».

На прес-конференції Девід Елліотт оголосив перших учасників головного проекту бієнале. Серед них – такі зірки сучасного світового арту, як Ай Вейвей, Луїз Буржуа, Білл Віола, брати Чепмен, Ансельм Кіфер, Рейчел Нібоун, Джатіш Каллат, Бхарті Кхер, Цой Джонг Хва, Філліда Барлоу, Бріджет

Фабіо Кавалуччі, Наталія Заболотна, Девід Елліотт

Райлі, Родні Грехем, Лам Тунг Панг, Яйой Кусама, Донг Веї, Янг Фудонг, Сон Дон, Ванг Кінгсонг, Фред Томаселлі тощо.

За словами Девіда Елліотта, художники, що візьмуть участь в ARSENALE, розмірковуватимуть над утопічними мріями про рівність, свободу та безпеку та над їхніми протилежностями: терором, нерівністю та війною – силами, які унеможливають краще існування людства.

Інтелект, інтуїція та людяність митців, що створили роботи для цього проекту, мають надихати. Критичні,

Перша Київська міжнародна бієнале сучасного мистецтва має стати однією з найрезонансніших мистецьких подій світу у році, що тільки-но розпочався

сардонічні, гумористичні чи іконоборчі погляди на світ цих авторів, їхня здатність думати і бачити поза штучними межами, які ми часто собі добровільно створюємо, надають нам енергію для руху вперед – аби засвідчити та оцінити причини та наслідки життя, що насправді є джерелом мистецтва.

Знаний британський дизайнер Джонатан Барнбрук особисто презентував розроблену ним візуальну

ідентичку Мистецького Арсеналу та ARSENALE. – Працюючи над візуальним стилем та корпоративною ідентичністю Мистецького Арсеналу, ми прагнули, щоб вони відображали основні риси Арсеналу – його архітектуру, історію, енергетику, – зазначив він. – Разом із тим були сучасними і не створювали штучних рамок.

Про основні ідеї Спеціального проекту, що об'єднає найкращих художників України та Польщі, розповів один із його кураторів Фабіо Кавалуччі: «Українсько-польський Спеціальний проект у рамках ARSENALE 2012 символізуватиме зв'язок та єднання двох міст, Києва та Варшави, двох наших держав. Нас насправді поєднує набагато більше, ніж спільний чемпіонат Євро-2012, і зараз чудовий час, аби працювати разом, реалізуючи такі проекти. Дві країни, дві потужні мистецькі інституції матимуть унікальну можливість розпочати масштабне співробітництво, яке, я певен, принесе чудові результати. ARSENALE 2012 повинне стати могутнім рушієм для того, щоб про Україну заговорив увесь світ».

За словами Наталії Заболотної, у лютому-квітні (до відкриття, власне, арт-проектів) у Києві пройде Дискусійна платформа (куратор – Катерина Дьоготь, Москва). Вона включатиме лекції та зустрічі з видатними європейськими інтелектуалами. Вже відомо, що найближчим часом гостем Мистецького Арсеналу стане «культурний» мистецтвознавець Борис Гройс. Під час круглого столу, який підсумує «теоретичну» частину бієнале, його учасники обговорять перспективи сучасного мистецтва. Як наслідок спільної роботи буде видання двомовами – українською та англійською, – збірки виступів і есе. Розповсюджувати її планують в Україні та за кордоном.

Перша Київська міжнародна бієнале сучасного мистецтва має стати однією з найрезонансніших мистецьких подій світу у році, що тільки-но розпочався. Детальнішу інформацію про українських учасників форуму та подальші подробиці його підготовки організатори планують оприлюднити вже наприкінці січня. Тож, чекатимемо!

Джонатан Барнбрук, Світлана Зоріна, Лілія Гомольська, Ольга Вієру

Одержимий

Під такою назвою 17 січня в Київському міському будинку вчителя відбувся творчий вечір з нагоди 75-річного ювілею Миколи КАГАРЛИЦЬКОГО

Далеко не всі бажаючі потрапили на ті урочистості. Зала й балкон були заповнені вщент. І це не дивно, адже випала нагода дізнатися більше та поспілкуватися віч-на-віч із відомим письменником, мистецтвознавцем, лауреатом премій імені Дмитра Нитченка та Павла Чубинського, знаним в Україні подвижницькою діяльністю на ниві культури. Перу Миколи Кагарлицького належить ціла галерея образів видатних діячів культури і мистецтва: нариси про Миколу Садовського, співаків Анатолія Мокренка, Дмитра Гнатюка, Ніну Матвієнко, Степана Фіцича, відомих художників Георгія Якутовича, Василя Перевальського, Петра Печорного, про Івана Гончара тощо. Ряд цих діячів стали героями книги «Наодинці з совістю» та прийшли привітати пана Миколу з ювілеєм.

Ансамбль «Берегиня»

Багато років поспіль Микола Кагарлицький проводив у Київському міському будинку вчителя вечори із циклу «Золоті голоси опери України» для шанувальників класичної музики та співів за участю відомих співаків і молоді Національної опери України та Музичної академії. Народний артист України, лауреат Шевченківської премії Анатолій Мокренко згадав: «Це письменник, який своє перо і душу присвятив співакам. Скільки в цьому залі було зустрічей з людьми, які люблять пісню, організованих Миколою Феодосійовичем! А книжка про Оксану Петрусенко є дослідженням творчості великої української співачки. Він написав цілий ряд есе про життя і творчість видатних співаків».

Присутні в залі були просто вражені виконанням паном Анатолієм української народної пісні «Ох, і

В залі – яблуку ніде впасти

Микола Кагарлицький

не стелися, хрещатий барвінку» без супроводу, як співали раніше.

Доповнив колегу по співочому цеху заслужений артист України Ігор Борко, привітавши ювіляра від імені Національної опери України і від себе особисто: «Мій перший сольний концерт відбувся завдяки Миколі Кагарлицькому. Це був поштовх і нова сторінка моєї творчості». Чудовим подарунком стали для ювіляра виконання пісень: стрілецької «Нічко лукавая» на слова Одарки Романової, неаполітанської, присвяченої матері Миколи Кагарлицького та найпопулярніший теноровий твір «Моє сонечко». «Ось сонечко, яке завжди було з Миколою Феодосійовичем», – сказав Ігор Борко, вивісивши в центр сцени дружину ювіляра Ольгу Кагарлицьку.

Ніна Матвієнко

Представляючи народного художника України, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України Василя Перевальського, ведуча повідомила: у книжці «Наодинці з совістю» є нарис під назвою «Графіка у пісню перелита». З нього дізнаємося, що визнання художникові принесла українська народна пісня. Підкорений її довшеною образністю, ще студентом Василь Перевальський розпочав глибоко досліджувати художні засоби – метафорику тощо.

А сам Василь Перевальський повідомив: Микола Феодосійович допомагав йому стати на ноги. «10 років не давали мені зробити жодної ілюстрації на народні теми, бо те, що я роблю, вважалося формалізмом. А визнано це було завдяки Миколі...»

Багатьом запам'яталося виконання народною артисткою України, Героєм України, лауреатом Шевченківської премії Ніною Матвієнко улюбленої пісні матері Миколи Кагарлицького Тетяни Антонівни.

Широким мистецьким полотном про життя і діяльність народної артистки називають книгу Кагарлицького «Легендарна Оксана Петрусенко».

Цікаво було почути, як ще чотирирічною дитиною Микола почув голос співачки із патефону. Пізніше він понад усе мріяв познайомитися з нею. А вже будучи дорослим, в оперному театрі провів знаменитий вечір співачки. Взагалі музика увійшла в його життя назавжди.

Гості творчого вечора із захопленням згадували книги, які присвятив письменник художниці Катерині Білокур: «Я буду художником!», «Катерина Білокур очима сучасників», повість «Квіти мої, діти» та «Листами, мов зорею, засвітилася». Ведуча вечора Емма Бабчук упевнена, що саме Микола Кагарлицький, який 30 років віддав вивченню творчості художниці, відкрив нам цю постать. Від Ольги Шаповал, завідуючої музею Білокур у селі Богданівка Яготинського району Київської області, де жила художниця, яку ми почули й побачили у фрагменті відео про музей, дізналися: письменник заходив у кожную хату, говорив з людьми, по краплині збирав і опрацьовував спогади.

«Як дізнавався про лист – мчав у Богданівку. Навіть з високою температурою. Яюсь навесні, коли крига скресла, запізнівся на автобус, ішов пішки, переходив убрід річку по коліна у воді, – згадає дружина письменника Ольга Кагарлицька, водночас бідкаючись: – На жаль, тиражі малесенькі, остання книга «Листами, мов зорею...» – тисяча примірників усього! Треба більше книжок, щоб люди знали...»

Василь Перевальський

«Отут моя друга батьківщина!» – вигукнув пан Микола, почувши, що готується до виступу народний етнографічний ансамбль «Берегиня» з Богданівки. Учасниці ансамблю розповіли, що про справжню Катерину Білокур дізналися саме із книг Кагарлицького та похвалилися – ансамбль зібрав усі пісні, які цитувала в листах Катерина Василівна. Вони виконали улюблені пісні художниці та ювіляра. Зокрема, українську народну «Ой у полі озерецько...» зі словами «Сідлай коня та їдь з двора, бо ти не мій, я не твоя». Саме її цитувала художниця в листі, коли відрикалася заради малювання від подружнього життя. «Берегині» подарували письменнику хліб-сіль.

Насамкінець пан Микола Кагарлицький, згадавши, як колись співпрацював із газетою «Культура і життя», сказав: «Я зворушений, і дякую, що вечір зробили без жодного мого втручання. Співробітникам газети: працюйте красиво на благо України».

Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

Ігор Борко

Майстер високого стилю

У Музеї-квартирі композитора Віктора Косенка відбувся концерт, присвячений 115-річчю з дня його народження. На початку вечора традиційно прозвучала розповідь про життя і творчий шлях видатного українського митця та історію музею

Концерт символічно відкрився «Адажіо» із Сонати № 1 Йоганна Себастьяна Баха для скрипки соло у натхненному виконанні молодого скрипальки Тетяни Андрієвської. Далі вона зіграла «Мрію» для скрипки та фортепіано Віктора Косенка в дуеті з викладачем Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Ольгою Ващук. Широта і розспівність українського мелосу, відкрита емоційність притаманні й наступному творові – «Романсу» для кларнета і фортепіано відомого українського композитора Юрія Щуровського. Цю композицію майстерно представили соліст Національного президентського оркестру України Віталій Нехоршев (кларнет) і Ольга Ващук (фортепіано).

Продовжила концертну програму асистент-стажист НМАУ, старший науковий співробітник музею, талановита піаністка Наталія Соломко. У її виконанні прозвучали «Поема-легенда» № 1 Віктора Косенка та «Ноктюрн», ор. 9, № 2 Фридерика Шопена.

Запам'ятався публіці також інструментальний ансамбль у складі молодого віолончеліста Євгена Печникова і піаністки Маргарити Архимович. Спочатку Євген Печников загравав «Марш»

Учасники концерту

Сергія Прокоф'єва для віолончелі соло, а потім у дуеті з Маргаритою Архимович – другу частину Сонати ре мінор для віолончелі та фортепіано Віктора Косенка.

Прийнято вважати Віктора Косенка суто романтичним українським композитором. У Сонаті ре мінор для віолончелі та фортепіано він використовує неоромантичну гармонію, характерну для початку ХХ століття, спираючись на український національний мелос. Тут якнайкраще виявляється симфонічне мислення автора, який застосовує принцип

діалогічності при самостійній ролі кожного інструмента. Це ставить сонату в один ряд із шедеврами Олександра Скрябіна, Сергія Прокоф'єва, Левка Ревуцького, Бориса Лятошинського та інших митців.

Кінець музейної імпрези прикрасили музиканти з Одеси: лауреати міжнародних конкурсів, солістка Одеської державної філармонії Лілія Скліфасовська (мецо-сопрано) і концертмейстер Маргарита Матросова (фортепіано). У Києві вони виступають вже вдруге. Уперше кияни мали нагоду їх почути в січні 2011 року в

Музеї-квартирі Віктора Косенка та Київському будинку вчених НАН України.

У виконанні одеситів прозвучало кілька творів: «Вони стояли мовчки» Віктора Косенка для голосу та фортепіано на слова Віктора Стражева, де автор виявив себе не тільки як лірик, але й майстер психологічної музичної сцени; «Лишь ты один» Петра Чайковського на слова Олексія Плещеева та українську народну пісню «Чотири воли пасу я» в обробці Анатолія Кос-Анатольського.

Лілія Скліфасовська має талант справжньої оперної зірки: красивого тембру сильний голос, володіння вокальною технікою, артистизм, яскраву зовнішність. Маргарита Матросова – також обдарований музикант, багато виступає як соло, так і в ансамблі з різними виконавцями. Цього вечора вони донесли високий стиль класичної музики і продемонстрували аудиторії свої найкращі професійні здібності та майстерність.

Гості музичної вітальні довго не розходилися, задавали питання стосовно Віктора Косенка, його музики, життя музею. Від концертної програми та розповідей у слухачів залишилося цілісне враження. Це зайвий раз підкреслює єдність процесів розвитку світової музичної культури, вагомий внесок у яку здійснили і українські композитори, зокрема Віктор Косенко.

Тетяна ІВАНІЦЬКА,
завідувачка Музею-квартири
композитора Віктора Косенка

Пісня від серця

Нещодавно у Колонному залі імені Миколи Лисенка Національної філармонії України відбувся сольний концерт лауреата міжнародного конкурсу, співачки Руслани ШИШКІНОЇ

Яскрава назва «А моя пісня лине до тебе» відобразила особливості драматургії вечора. У двох відділах програми були представлені зразки української і зарубіжної

Фото Юрія ШКОДИ

класики, естрадної пісні. Шлягери ХХ століття «Мелодія», «Дитинство» з сюїти із музики до кінофільму «Тіні забутих предків» Мирослава Скорика, полька-мазурка «Жіноче серце» Йоганна Штрауса, «Адажіо» Томазо Альбіноні, «Лібертанго» Астора П'яццолли, «Серенада місячного сяйва» Глена Міллера, «Con te partiro» Франческо Сарторі у виконанні співачки й Національного академічного духового оркестру філармонії під керівництвом Олексія Баженова представили різноманітну стильову палітру. Від музики до кінофільмів і джазових стандартів до визнаних класичних шедеврів.

Дуетні виконання естрадних хітів Русланою Шишкіною та Анатолієм Юрченком, – таких як «Пісня про рушник» Платона Майбороди, «Вічна любов», відома всім у версії Шарля Азнавур і Мірей Матьє, та «Strangers in the Night» Берта Кемпферта, – можна вважати візитівками солістів.

Справжньою родзинкою імпрези виявилася українська народна пісня «Ой я знаю, що гріх маю», сповнена щирості й позитивної енергетики Руслани Шишкіної. Гадаю, жоден зі слухачів не залишився байдужим.

Ольга ГУРКОВА

Свято душі

Під такою назвою у Різдвяні дні пройшов у Національній філармонії України авторський вечір композиторки, піаністки, педагога Неоніли ЛАГОДЮК

Програму було побудовано на контрастах. Так, у першому відділенні презентувалася фортепіанна творчість мисткині, а в другому звучали її композиції для різних ансамблевих складів. Численні слухачі мали змогу почути авторські твори, обробки народних пісень, попури на теми відомих джазових тем, зокрема американського класика українського походження Джорджа Гершвіна.

Зірковими учасниками концерту стали музиканти Київського квартету саксофоністів під орудою заслуженого артиста України Юрія Василевича за участю самого керівника (саксофон-сопрано), Михайла Мимрика (саксофон-альт), Олександра Москаленка (саксофон-тенор) і Сергія Гданського (саксофон-баритон), до котрих, як це частенько буває, приєднався чудовий виконавець на ударних інструментах, артист оркестру Національної опери України Сергій Хмельов. Виступили також інструменталісти Геннадій Івченко (саксофон, флейта), Вікторія Єрещенко (альт),

Фото Юрія ШКОДИ

Роман Ляшов (контрабас), Вікторія Гаврик (донька «винуватиці» події) і Любов Давидович (фортепіано).

Аудиторії в цілому програма сподобалася. Виконувана музика мала здебільшого ліричне обарвлення. У залі панувала приємна атмосфера. Заплющивши очі, можна було уявити новорічний приємний антураж, утім, скоріше, ресторанно-клубного, а не філармонійного штибу. Хоча... Свято душі може відбутися будь де, а тим більше у новорічні дні!

Ольга ГОЛИНСЬКА

Зірковий склад виконавців

Національний портал академічної музики Music-review Ukraine і Фонд сприяння розвитку мистецтв презентували шанувальникам класичної музики яскравий музичний дарунок – Різдвяний концерт

Вже третій рік поспіль у Різдвяні дні в затишній залі галереї «АртХол», що на вулиці Фролівській у Києві, збирається плеяда відомих українських музикантів. У святковому концерті поряд із різдвяними мелодіями традиційно звучать відомі твори композиторів-класиків і сучасних авторів. Цей святковий музичний захід не тільки дарує яскраві враження, а й деякою мірою демонструє потужності сучасної музичної України. Можна з упевненістю казати, що за виконавськими постатями і програмою ця імпреза була чи не найкращою за останні роки.

Своєрідним епіграфом концерту став виступ одного з найяскравіших українських піаністів Євгена Ржанова. У його виконанні прозвучала частина Сонати № 5 композитора-ювіляра 2011 року Сергія Прокоф'єва, з якою маестро зробив літературну паралель, прочитавши вірші Олександра Пушкіна з казки про Золотого півника.

У 2011 році на музичному небосхилі Європи зазяла зірка української співачки Ольги Безсмертної, учениці славетної Євгенії Мірошниченко. Переможниця престижного вокального конкурсу «Нові голоси» у Німеччині виконала твір, завдяки якому й стала лауреаткою, – це Арія Луїзи з однойменної опери Гюстава Шарпантьє.

Цьогоріч музичний світ святкуватиме ювілей відомого українського митця, автора перших в Україні рок-опер «Енеїда» і «Суд», композитора Сергія Бедусенка. Різдвяного вечора він подарував публіці

Ольга Безсмертна (сопрано)

два своїх фортепіанних твори. Зокрема, з неймовірною глибиною і шармом прозвучав ліричний опус «Коли збуваються мрії», що було своєрідним побажанням щасливого Нового року всім присутнім.

Ім'я піаніста Геннадія Дем'янчука у циклі концертів Music-review WEEKEND з'явилося вперше. Його феєричне виконання «Мефісто-вальсу» Ференца Ліста цілком підтвердило не тільки ґрунтовну фортепіанну освіту, яку він здобув, навчаючись у Московській консерваторії, а й професійну зрілість цього музиканта.

Дует піаніста Юрія Кота і віолончеліста Олександра Пірієва щоразу створює відчуття гармонії

і спорідненості музикантів. Надзвичайно теплий голос віолончелі у «Медитації» Жюльє Массне охоплював залу мереживом ліній нескінченної мелодії.

Невід'ємною частиною різдвяних програм уже багато років є твори Йоганна Штрауса. Цього разу прозвучали «Марш Радецького» і «Трік-Трак-полька», виконані у шість рук відомими українськими піаністами Олександром Зайцевою, Дмитром Таванцем і Христиною Кравченко.

У другому відділі концерту увага слухачів була прикута до творів, присвячених здебільшого національним традиціям різдвяних святкувань. Дует бандуристок Катерини Коврик і Євгенії Згуровської заспівав колядку «По всьому світі». Скрипаль Дмитро Демидов і віолончеліст Олександр Пірієв виконали відомі багатьом шанувальникам Інвенції Йоганна Себастьяна Баха в оригінальному перекладенні й завершили виступ незрівнянним «Щедриком» Миколи Леонтовича.

Струнний «New Kiev Quartet» у складі вихованців Національної музичної академії України імені Петра Чайковського відтворив популярні композиції Петра Чайковського, Дмитра Шостаковича, Йоганна Себастьяна Баха й епохальний «Ave verum corpus» Вольфганга Амадея Моцарта.

У Різдвяних концертах завжди виконується твір, що асоціюється з символічним епілогом року. Це «Тиха ніч» Франца Грубера. Цього разу знаковий опус прозвучав у виконанні дуету бандуристок Катерини і Одарки Руголь. Молоді таланти створили в залі ауру щирості й святкової радості. Саме з таким настроєм численні слухачі залишили після імпрези затишну галерею Фонду сприяння розвитку мистецтв.

Володимир ГОЛУБНИЧИЙ

Благословенні «Різдвяні передзвони»

На сцені Кіровоградської обласної філармонії за підтримки обласної державної адміністрації, обласної ради, управління культури та Кіровоградської єпархії УПЦ пройшли вечори духовної музики «Різдвяні передзвони»

Фестиваль «Різдвяні передзвони» був започаткований у 2006 році за ініціативи директора філармонії, заслуженого працівника культури України Миколи Кравченка. Успішність мистецького проекту підтверджено незмінними аншлагами: уже сьомий рік поспіль кіровоградці від святкових столів поспішають уславити Різдво Господнє разом із майстрами хорового співу. Прикметно, що кожного року до участі у фестивалі залучаються як провідні українські колективи, так і місцеві мистецькі сили. Так, у попередні роки гостями «Різдвяних передзвонів» були столичні хори «Київ», «Кредо», Державна академічна чоловіча хорова капела імені Левка Ревуцького, київські дитячі хори «Дзвіночок», «Вогник» та інші.

Відкрила фестиваль художній керівник філармонії Наталя Бондаренко. Проект привітав і благословив єпископ Кіровоградський і Новомиргородський Юсаф. Цьогоріч у концертах виступили Архієрейський хор кафедрального собору Різдва Пресвятої Богородиці міста Кіровограда (регент – Тетяна Кашлюк) і хор Київської духовної академії і семінарії (керівник – ігумен

Хор Київської духовної академії і семінарії

Роман (Підлубняк). Духовні колективи вперше співали на головній концертній сцені області, й це створило настрій особливого духовного піднесення й урочистості. Фрагменти літургійних творів українських і російських класиків Степана Дегтярьова, Дмитра Бортнянського, Максима Березовського, Артемія Веделя, Кирила Стеценка та інших сусидили із шедеврами київського та киево-печерського розспівів. А увінчало концертну програму гучно-голосе «Многоліття». Зачаровані й схвилювані слухачі довго не хотіли

відпустити хористів у строгих чернечих строях, які продемонстрували чудовий ансамбль, гарний художній смак.

Наступним учасником «Різдвяних передзвонів» стала славнозвісна не лише в Україні, а й у світі житомирська «Орея» (художній керівник – Олександр Вацек). У першому відділенні концерту артисти демонстрували колядки й щедрівки в аранжуваннях українських композиторів, у другому – зразки світової популярної класики. Високий професіоналізм, ідеальний звуковий баланс, особливий неповторний стиль

виконання житомирян підкорили кіровоградську публіку.

Увінчав фестиваль грандіозний гала-концерт хорових колективів кіровоградських музичних шкіл (у рамках проекту Дитячої філармонії «Діти для дітей», керівник – Ірина Полонська). Варто було побачити, як старанно, з величезним пієтетом і піднесенням виконували юні музиканти хорові мініатюри Миколи Леонтовича, Олександра Кошиця та інших українських композиторів.

Ірина СІКОРСЬКА, Кіровоград–Київ

НОВИНИ

ІКОНИ З ЖИТНІХ КОЛОСКІВ

Малознаною технікою барельєфного солломоплетіння захоплюється івано-франківський пенсіонер. За 40 років у колекції Романа Діди зібралось понад півсотні робіт – прикарпатські храми та образи святих.

Зі звичайних житніх колосків, за допомогою клею ПВА та ножиць, він виготовляє ікони. Спеціальної освіти пан Роман не має, за фахом – інженер. Відчув потяг до солом'яного мистецтва доволі випадково.

Натхнення черпає у гуцульському фольклорі. Ось Олекса Довбуш разом із опришками готується до бою, а тут – горянки кружляють в коломиїці. Своім умінням майстер готовий поділитися з охочими.

Майстер-самоук працює без упину. Проте продавати свої витвори не хоче. Каже: хобі – не для бізнесу, а для душі.

ДИТЯЧЕ ЖИТТЯ У СВІТЛИНІ

У Львові відкрилась виставка фотографій і творчих робіт онкохворих дітей із львівських лікарень під назвою «Місто ангелів».

Виставка умовно розділена на дві частини. Перша присвячена показу світлин онкохворих дітей, друга – представленню власне їхніх авторських робіт: малюнків, ліплення з глини, гіпсу, тіста.

За словами Наталії Ліпської, директора благодійного фонду «Крила надії», який займається підтримкою хворих дітей, що лікуються в Львові, кожна фотографія – це окрема дитяча історія. «Історії насправді різні. Є веселі, позитивні. Є й такі, де стоїть великий знак питання і невідомо, чим вони закінчаться. Але кожна з них – це окреме дитяче життя».

ФЕСТИВАЛЬ МОЛОДІЖНИХ ПРОЕКТІВ

Харківська муніципальна галерея оголосила відкритий попередній конкурс, переможці якого зможуть презентувати свій проект під час фестивалю, що відбуватиметься з 17 до 30 квітня 2012 року. Авторитетним журі буде відібрано 20 проектів, які складуть основу конкурсної візуальної програми.

Завдання NON STOP Media – стимулювати молодих авторів до проектної творчості в руслі сучасного мистецтва. За словами організаторів, у попередньому конкурсі пріоритети віддаються проектному мисленню і професіоналізму в реалізації ідеї, новаторства, подоланню табу (художніх, соціальних тощо), наявності «сучасної мови». У проекті повинна бути не тільки чітка концепція, але і внутрішня логіка. Крім авторських приймаються групові та кураторські роботи.

Можна подавати художні проекти в будь-якій техніці (від традиційного живопису до нових медіа) і будь-якої тематики. Організатори фестивалю вводять лише вікове обмеження для авторів/кураторів – від 16 до 30 років

Тихий янгол пролетів...

«Тихий янгол пролетів», – казали бабусі та дідуся, коли у хаті встановлювалася урочиста тиша. А вже скільки оберегів-янголяток за довгі століття створили наші справні народні майстри – й перелічити годі. Втім, сьогодні їм не поступаються вітчизняні професійні художники. Тож не дивно, що саме янголами на зимові свята вирішив помилуватися Національний музей українського народного декоративного мистецтва. Разом із Українською секцією Міжнародної асоціації арт-критиків АІСА музейники презентували масштабний арт-проект «Ангеле мій, охоронцю мій!» (Текстиль, кераміка, скло)

Ідея виставки належить президентів Української секції Міжнародної асоціації арт-критиків АІСА, науковому співробітнику відділу декоративного мистецтва ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслуженому діячеві мистецтва України Зої Чегусовій. У другій після «Пісень про кохання (кераміка, скло, текстиль)» спільній «колективці» музею та Української секції АІСА експонуються твори учасників успішних арт-проектів «Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен» (2003–2004 р.), «Квіти України» (2007 р.), «Пісні про кохання» (2008 р.), Всеукраїнських триєнале художнього текстилю (2004 р., 2007 р., 2010 р.), а також просто талановитих членів Київської організації НСХУ.

Чому саме янголи? Це дуже просто. По-перше, зараз тривають зимові свята – українці відсвяткували Різдво, відгуляли Маланку з Василем та ось і Водохреще. І без згадки про янголів тут аж ніяк. По-друге, як зазначають самі впорядники експозиції, виставки декоративно-ужиткового мистецтва останніх двох десятиліть довели, що тема ангела є однією з

Семенко Г. О. «Янгол у спокої». 2011 р.

Мисковець Т. Г. «Благовіщення». 1988 р.

Попова А. В., м. Луцьк. «На крилах радості та смутку». 1997 р.

найлюбленіших українськими майстрами кераміки, скла, текстилю. І майже кожен має своє оригінальне індивідуальне бачення художнього образу Ангела, який втілено в різних матеріалах декоративного мистецтва та представлено на цій різдвяній виставці. Наразі, не обійшлося без філософії та навіть традиційних новорічних побажань. Як наголосили музейники, «за християнськими віруваннями ангели оберігають невинних і карають винних, охороняють закон і передають людству Божу волю. Погодимось, що Україні без вищих божественних сил сьогодні не впоратися зі своїми проблемами. Тож, сподіваємось, що ангели, створені душами і руками українських майстрів текстилю, кераміки, скла, які на новорічні свята заведуть свою голосну і радісну пісню в залах Національного музею українського народного декоративного мистецтва, допоможуть нашій святій землі».

За християнською вірою, у кожній православної людини є свій ангел-охоронець. Саме тому новий арт-проект представлений словами, з котрих починається відома християнам молитва: «Ангеле мій, охоронцю мій! Збережи мою душу, зміцни моє серце на всяк день, на всяк час, на всяку хвилину...» І яких тільки янголів у залах Національного музею українського народного декоративного мистецтва нема! Живописні й ткани на гобеленах створіння із крилами посміхаються і підбадьорюють, навіть сумують над долею людства. Але – не без надії, як і належить янголам. Михаїли і Рафаїли, Гавриїли і «звичайні» охоронці наших душ розправляють крила на численних, краси неймовірної, «авторських» батиках і вишивці – зокрема, й по шовку. Благословляють глядачів із модерних ікон і з картин зі скла.

А ще є порцелянові, схожі на дитячих ляльок, янголи-ляльки та навіть чеканні та скульптурні. Композиційно – цілі групи крилатих, й одинаки. Кажучи офіційною мовою прес-релізу, «у виставці беруть участь провідні майстри художнього текстилю міста Києва Л. Жоголь, М. Базак, Н. Борисенко, Л. Борисенко, Н. Гронська, Г. Дюговська, Т. Кисельова, І. Кіршина, Л. Майданець-Баргилевич, Т. Мисковець, Н. Пікуш та запрошені гості з Луцька А. Попова і Т. Ядчук-Богомазова. Талановиті твори, що виконані в різноманітних авторських техніках ткацтва, живопису на шовку, колажу, вишивки, приваблюють високою образністю, глибиною символіко-філософських підтекстів, артистизмом виконання».

Оригінальною образністю та сміливим використанням декоративних властивостей керамічних матеріалів відзначається метафорична за характером кераміка О. Бланк, М. Галенка, Т. Зайцевої, А. Ільїнського, Н. Ісупової, родини Козаків, Л. Красюк, І. Норець, Г. Семенко, В. Томашевської, а також Т. Павлишин-Святун (м. Луцьк). Досконалість пластичних форм і віртуозність володіння технічними прийомами обробки скляної маси демонструють майстри художнього скла В. Дудін, І. Зарицький, С. Кадочников, С. Сміян.

Своєрідністю художньо-пластичних ідей вирізняються неординарні твори емальєрів: О. Бородаєва, Ю. Бородай, Т. Ільїної, Т. та С. Колечків.

Красюк Л. А. «Ангели в моєму домі». 2011 р.

Світлої радості та теплоти додають експозиції представлені на виставці різдвяні ляльки Г. Дюговської, І. Кіршиної, Е. Нібак, М. Сичової.

Цікаві роботи студентів Д. Волковської, Н. Напханенко, А. Пільшикової, М. Кузьменко, Е. Нібак.

У музеї, розташованому на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у приміщеннях колишніх мітрополітичних покоїв і прилеглої до них домової Благовіщенської церкви, зараз – немов у раю! Дивлячись на крилатих, навіть починаєш чути музику – чи то горних сфер, чи то просто янгольського хору, який славить Творця всього сущого, мир, добро і радість. Повертаєшся додому – а на обличчі все ще щаслива посмішка. І янголи – немов досі з тобою.

«Янголе Божий, Хоронителю мій, ти все рядом зі мною стій! Рано, ввечері, вдень, вночі будь мені до помічі».

Освячення шевченківським словом

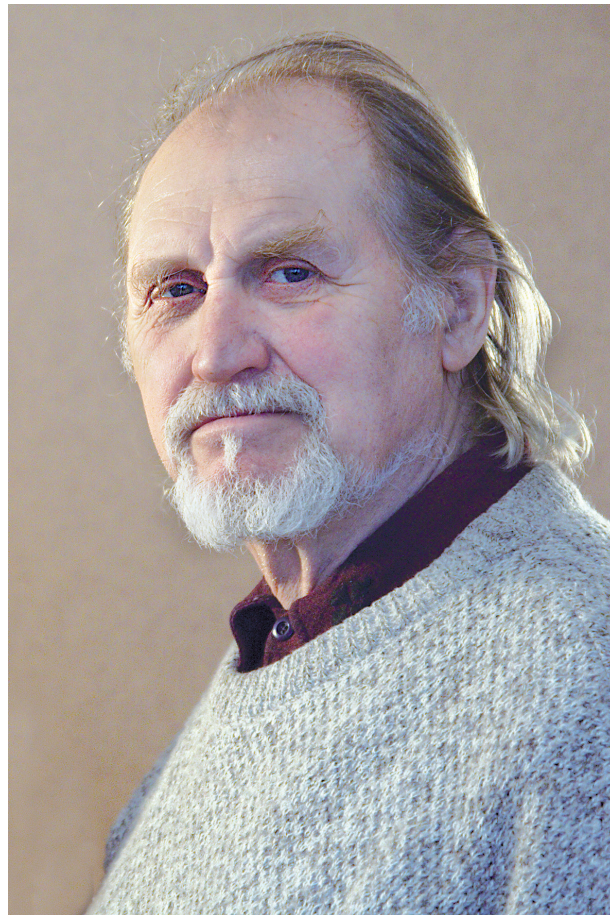
Людство завжди прагнуло прикрасити своє життя, побут, знаряддя праці, одягу, свої помешкання... Тому склалися вікові художні традиції народів у світовій спільноті. Щодо України, то мені здається творчість народного художника України Петра Печорного являється одним із найкращих прикладів збереження і водночас новаторства художніх традицій українського народу. Академічне підґрунтя Петра Печорного надає можливості художнику з легкістю оперувати складними техніками як в об'ємній скульптурі, графіці, так і художньому розпису представлено на виставці

Вітаючи Петра Петровича з відкриттям цієї знакової виставки особливу подяку хочеться висловити організаторам виставки, за можливість освятитися Шевченківським словом... Про яскраву самобутню творчість Петра Петровича Печорного зазначив заслужений діяч мистецтв України, заступник голови правління Українського фонду культури Д. Янко. А колеги з Національного університету декоративно-ужиткового мистецтва ім. М. Бойчука підкреслили його особливо плідну педагогічну працю. Голова Київської організації НСХУ М. Сотник підкреслив не тільки вагомий творчий здобуток Печорного, а й неймовірну працездатність, людяність, любов до мистецтва. Студентам Інституту декоративно-прикладного мистецтва ім. М. Бойчука, де П. Печорний очолює факультет кераміки, можна позаздрити.

Представлена виставка тарелів розписаних на теми Шевченківської поезії свідчить про значимість самого митця, високий фаховий рівень та його місце в сучасному українському мистецтві. Ми бачимо майстерне композиційне та тематичне рішення в досить не простій площині у вигляді кола. Розпис ангобами потребує особливої художньої майстерності, володіння суто технологічними вимогами обжигу. Попередня праця П. Печорного на Городницькому фарфоровому, Васильківському майоліковому та Кам'янобрідському фаянсовому заводах надали неабияких практичних знань. Досить згадати, що майстер став новатором і у виконанні 55 см за діаметром тарелів. І ось вони у всій красі представлені на персональній виставці в золотій залі Українського фонду культури.

Художник черпає натхнення з літературних сюжетів світоча українського слова Т. Г. Шевченка, наповнює їх фольклорними мотивами, артефактами і створює твори, сповнені завершеністю та лаконічністю мистецького завдання. Логічна ритміка кольорових плям та декоративних елементів надає художню рівновагу тарелям. Усе це впливає на гармонійну організацію форми та змісту. В основі творчості Печорного майстерно простежується поетичність художнього стилю з застосуванням принципів основ народного мистецтва. Така своєрідна реанімація мистецьких традицій поєднана з сучасним баченням українського соціуму.

При розгляді творів відчувається особливе схвилювання художника від знакових подій, які

Петро Печорний

закарбував поет у своїх літературних творах. Артефакти набувають у Петра Печорного нового втілення в самобутніх яскравих художніх образах. У цьому контексті слід зауважити, що численні пленерні

Представлена виставка тарелів розписаних на теми Шевченківської поезії свідчить про значимість самого митця, високий фаховий рівень та його місце в сучасному українському мистецтві

замальовки були створені Печорним у селі Халенівка на Полтавщині, де художник зафіксував околиці, клуні, дворища, старожитні хатки. Змістовна скарбниця артефактів вдало використана Печорним у композиційних задумах на тарелях. Кожний образ несе смислове значення, концентрує увагу на літературному змісті. Обрана форма у вигляді ввігнутого кола потребує особливої майстерності володіння малюнком, перспективою, співвідношенням багатопланових елементів.

Вишукані градації кольорового рішення доповнюють поглиблене розуміння художніх образів. Складний розпис ангобами використаний художником досить вдало, особливо це простежується в композиціях, що мають центральну смислову

Шевченко-поет

постать. Кольорова гама обрана з особливим смаком і своєю стриманою гамою в теракотових, світло-зелених тонах спрацьовує на поєднання всієї експозиції. Водночас завершеність смислового рішення надає можливості самостійному існуванню кожної тарелі.

Вражають своєю завершеністю твори із зображенням козака-мамая. Цей образ прийшов до нас із народного лубка й уособив багатовікову боротьбу українського народу з поневолювачами. Ця тема проходить червоною стрічкою в Т. Шевченка й послідовно проілюстрована художником через центральні образи багатьох тарелей, як «Шевченко-художник», «Шевченко-поет», «Катерина», «Перебендя», «Тополя», «До Основ'яненка», «Кавказ», «Тарасова ніч», «Невольник» та ін. Композиції доповнені рядками віршів та сценками з народного життя, що загалом підсилює художню виразність твору.

У якій би галузі не працював П. Печорний, його творам притаманний особливий творчий стиль з високим художнім рівнем виконання. Прагнення висвітлити якомога ширше геніальну постать українського народу – Т. Г. Шевченка, проходять червоною стрічкою через творчість Печорного.

Свідком його плідної творчості є участь у понад ста художніх виставках. Повний реєстр творів налічує до 1500 позицій, значна частина яких зберігається в багатьох художніх та краєзнавчих музеях України. Це витвори з кераміки, графічні, станковий живопис, монументальні скульптурні доробки. Тому я вважаю Петра Петровича Печорного обдарованим яскравим представником сучасного Українського мистецтва. Високий професійний рівень, багатогранна творча плідність митця Петра Печорного заслуговує найвищої нагороди в галузі мистецтва – Національної премії ім. Т. Г. Шевченка.

Валентина ЄФРЕМОВА, мистецтвознавець, заслужений працівник культури України

Кобзар

Плавай плавай лебедонько

Нічого кращого немає як тая мати молодая

Діамантово-золоте весілля в один вечір

Усім, хто поважає жанр оперети, приклад творчого довголіття демонструє постановка оперети «Сільва», здійсненої 1961 року досвідченим режисером Ісаком Радомиським та зовсім тоді ще молодою диригенткою Алісою Відуліною в Харківському академічному театрі оперети. Напередодні нового року ця вистава відсвяткувала своє «золоте весілля» з містом. Але справжнім сюрпризом стало те, що за диригентським пультом – знову Аліса Відуліна, чия професійна біографія розпочалася 60 років тому!

Одна з небагатьох в Україні жінок з диригентською паличкою, постановник харківської «Сільви» Відуліна після багатьох років педагогічної та творчої діяльності на різних сценах, повернулася до рідного театру музичної комедії.

Аліса Відуліна – виключно театральна особистість. Коли спостерігаєш за тим, як вона диригує виставою, ловиш себе на думці, що їй співзвучний темперамент чардаша Імре Кальмана. Переживаючи з дуєтом виконавців кожну паузу, кожен такт співу, пані Аліса – немов третій, невидимий глядачу, учасник сцени. А з яким грайливим куражем диригує вона штраусівськими польками або увертюрою з «Летючої миші»!

Аліса Відуліна була наче генетично запрограмована на артистизм та довголіття, поєднавши в собі польську та кавказьку кров батьків. Навіть у страшні роки війни вона впевнено йшла до своєї мрії, займаючись грою на фортепіано, а потім вступив до харківського музичного училища. У перший післявоєнний рік її принциповий характер зашкодив абітурієнті консерваторії, адже вона зробила не політичний вибір між авторитетним маестро та своїм скромним учителем, який мерз і голодував з Алісою в окупованому Харкові. В Київській консерваторії заради талановитої Відуліної навіть пішли на виняток, зарахувавши молоду жінку одразу на третій курс факультету симфонічного диригування. Витримавши конкурс серед чоловіків, Аліса виборола право стати за диригентський пульт оркестру народних інструментів всеукраїнського радіо, де часто записувалася разом із видатними Борисом Гмирею та Марією Литвиненко-Вольгемут. Гонориста випускниці-відмінниці консерваторії не прийняла запрошення на посаду третього диригента Державного симфонічного оркестру України, повернувшись до Харкова, де сподівалася отримати власний оркестр.

Проте на батьківщині єдиній в республіці жінці-диригенту не поспішали доручити керівні повноваження. Стереотипи, які вона так блискучо розбила майстерністю та талантом у столиці, в Харкові трималися міцно. Після роботи в «академічних» стінах

Заслужені артисти України Елеонора Климчук в ролі Княгині та Анатолій Младов в ролі Князя Воляпяка в «Сільві»

Диригент Аліса Відуліна (в центрі) з московськими солістами Олексієм Феоною, Тетяною Савіною та харків'янами Борисом Черновим, Лідією Голубевою та Фотті

оперної студії Аліса ризикнула спробувати сили в більш демократичному театрі музичної комедії. Саме тоді молодий фахівець отримала несподівано щедрий подарунок від головного диригента театру К. Бенца. Мабуть, вирішивши, що жінка краще за нього зможе передати музичну драматургію кальманівської «Сільви», він дав можливість Алісі ствердити себе. Саме ця оперета-шлягер стала її зірковим білетом. Обираючи редакцію клавіра, Відуліна схилилася до варіанту московської оперети. Її розрахунок виправдав себе – в наступні десятиріччя престиж Харківського театру музичної комедії підвищували імениті гастролери з головних сцен країни (Т. Савіна, О. Феона, З. Федорова, Г. Грінер із Москви) та закордону (Ванда Полянська з Варшави, Марія Тібальді з Будапешта).

Втім, справжню любов харків'ян виставі принесли місцеві актори, які з покоління в покоління передавали малюнок ролей, тим самим забезпечивши еталонній постановці таке довге життя. Перші виконавиці головної ролі Генрієтта Юркевич та Марія Свірська були примадоннами з вогняним темпераментом; пізніше їх замінили Алла Дадаліна і Валентина Парчеллі з сучаснішою трактовкою. У 80-ті роки вплив рок-опери, яку тоді безпрецедентно багато ставили в харківському театрі, проявився в інтелектуалізації ансамблю «Сільви». Однаково фразними і водночас молодими героями-сучасниками були як Едвін – Григорій Бабич, так і Боні – Микола Бутковський; зворушлива тендітність у купі з вражаючою цілісністю надзвичайної натури підкорювала в Сільві Ольги Кацаєвої; інакше як розкішною не назвеш Сільву Віри Харитонові; вдумливою, проникливою, трагічною була героїня у виконанні Валентини Подорлової; чарівливими – Стасі у виконанні Валентини Донченко, Світлани Саніної, Наталії Антоненко.

Важливо відзначити, що все старше покоління акторів театру на сьогодні зіграло вже не по одній ролі у виставі-візитівці репертуару. Родзинкою спектаклю на честь 50-річного ювілею постановки став такий хід, згідно з яким різні актори виконували одні й ті ж самі ролі впродовж трьох дій «Сільви». Так, Віктор Робертів, раніше блискучий Боні, перейшов на ролі Князя та Феррі. Анатолій Младов грав гострохарактерного Ронса, а з часом опанував роль Князя. Елеонора Климчук була партнеркою Робертів в ролі Стасі, а нині грає Юліану. Цього вечора в цій ролі можна було побачити також гострохарактерну та ексцентричну А. Хорольську.

Говорячи про нинішніх корифеїв вистави, не можна не згадати тих, хто свого часу був для них взірцем сценічних манер, вміння носити фрак або використовувати аксесуари: К. Передернікова, П. Цуцури, П. Рутинського, К. Райданова, Л. Івашутича, Л. Романенко, Н. Левантовську-Сіль. За тридцять п'ять років викарбував і відшліфував малюнок ролі кузена Едвіна Ронса актор м'якої комедійної органіки Є. Суховерхов.

Серед сучасних виконавців головних ролей вистави не можна не згадати Сільву – Інгу Васильєву та Боні – Олега Логвиненко. Безпосередньо в урочистий вечір заголовну героїню грали Мілана Остонен та Елеонора Джулік. Незважаючи на індивідуальні трактування, обидві актриси спираються на досвід попередніх учасників вистави. Джулік осягала багатогранність образу Сільви за допомогою уроків Дадаліної, а в психологічному нюансуванні партії Остонен відчувається вплив диригентської культури Аліси Відуліної. Роль Едвіна виконують А. Будній та І. Орлов. Якщо першому акторові можна побажати більше працювати над здобуттям статусу фразного героя, то проблемою другого, молодшого, нині є брак драматичної гри. Одразу три Боні є сьогодні в театрі: молодий, але досвідчений драматичний простак (із відмінною музикальністю) О. Андренко, аристократичний Р. Куштим та пластичний і фактурний С. Сенік. Партнеркою їх у ролі Стасі виступає яскрава і вправна в танці та співі Наталія Коваль.

Виставу, оздоблену художником театру С. Йоффе та прикрашену танцями балетмейстера М. Довейко, вирізняє серед багатьох відомих постановок «Сільви» вишукана стриманість, стильність і пропорційність форми. Особливо це помітно у балеті. «Танго ревнотців» та «Тріо друзів» з кабаре «Орфеум» усі п'ятдесят років йдуть під гучні аплодисменти. Колись полонили аудиторію І. Клепикова, В. Шеленберг, Л. Федорова, С. Блага, В. Мусієнко, а в ювілейній виставі станцювали О. Гричаний, Т. Косарева, В. Сидоренко, А. Пісня, Г. Потапова.

При прагненні ставити оперету як шоу, хочеться застерегти театр від порушення цілісності стилю класичної вистави на догоду псевдопривабливій строкатості. Ця тенденція вже простежується, наприклад, у театральному світлі, яке

перестало нести, як колись, за задумом С. Йоффе, чарівний світ театрального свята або настроєвий сутінковий смуток нічного театру. Натомість нині театр обрав «отруйні» кольори всього спектру радуги, в якому взагалі важко вгадати співзвучність з музичною драматургією.

Переповнена контрастними почуттями щастя та трагедії, «Сільва» була написана Імре Кальманом у рік розв'язання Першої світової війни. Й нині залишається найактуальнішою серед усього опереткового репертуару.

Юлія КОВАЛЕНКО, Харків

Сільва – Валентина Подорлова, Боні – Микола Бутковський. «Сільва» в постановці режисера І. Радомиського, Харків, 1961

Увесь світ – це гра, але не всі можуть бути акторами

Відвідування театрів здавна вважається ознакою гарного тону. Ось і на Закарпатті театр прийнято вважати улюбленим місцем культурного відпочинку

У Закарпатті діє чотири професійні театри: в Ужгороді працюють обласний український музично-драматичний та ляльковий театри, у Мукачеві – російський, у Берегові – угорський.

Останнім часом Закарпатський український музично-драматичний театр перебуває на порозі змін. Кореспондентці «КіЖ» вдалося поспілкуватись із директоркою театру Любов'ю Оленчук, яка розповіла про театральне життя Закарпаття та гастрольні плани колективу у Новому 2012 році.

Закарпатський український музично-драматичний театр розпочав свою діяльність 7 листопада 1946 року виставою «Під каштанами Праги» К. Симонова. За шістдесят три роки творчої діяльності театр представив глядачу кілька сотень вистав за п'єсами української, російської і світової класики. Це «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Украдене щастя» І. Франка, «Камінний господар» Лесі Українки, «Дванадцята ніч» В. Шекспіра, «З коханням не жартують» П. Кальдерона та багато інших.

– Любо, Вікторівно, довгий час театр перебував у складній ситуації, коли не було коштів ні на виплату зарплат колективу, ні на утримання великого приміщення. Як вдалося відновити театральне життя?

– Розпочну з того, що в мене, як у директора театру, склався прекрасний діалог із нашим керівництвом Закарпатської області, які розуміють проблеми театру й намагаються завжди допомогти у вирішенні нагальних питань. Останнім часом ми не знаємо великих нестатків у коштах на виплату зарплати колективу та на утримання нашого великого приміщення. Більше того, зараз проводиться капітальний ремонт приміщення нашого театру, де вже до кінця березня 2012 року заплановано побудувати індивідуальну коптильню.

– Ви цікавитесь роботою ваших колег, буваєте в інших театрах?

– У нас склалися тісні контакти з колегами з інших театрів, тож у 2011

Директор театру Любов Оленчук

році відбулися обмінні гастролі з Житомирським театром імені І. Кочерги, а також гастролі в Одесі та Одеській області, Києві та Київській області. У нас прекрасні стосунки зі Львівським обласним театром ім. Ю. Дрогоби́ча, з Одеським українським театром ім. В. Василька, а також із Хмельницьким та Коломийським театрами. На 2012 рік заплановано гастролі у Львів та Львівську область, а також у Луганську область та м. Київ.

– У Вас бувають конфлікти з акторами? Чи є люди, які Вам заперечують?

– Звичайно, як і всюди, в нашому колективі інколи виникають і конфліктні ситуації. Ми стараємося вживати заходи, які б допомогли відновити взаєморозуміння між дирекцією та окремими акторами.

За допомогою колективу, а також громадської ради з творчо-виробничих питань ми стараємося впливати на ситуацію. Може запевнити – у нашому театрі хороший морально-етичний клімат.

– Молоді актори в театрі тільки починають осягати справжню реальність професії. І виявляється, що шлях від однієї творчої перемоги до наступної проходить не лише через успіхи. Трапляються й невдачі?

– Останнім часом у колектив влилося багато творчої молоді, яка вже заявила про себе певними успіхами в роботі. Це, зокрема, молоді актори Михайло Фіщенко, Рудольф Дзуринець, Жанна Баранович, Олеся Бідзіля, Вікторія Варга, Сергій Баранов та деякі інші. Не буду кривити душею і також скажу, що з окремими молодими людьми прийшлося розпрощатися. Вони не витримали випробування сценою. Але це поодинокі випадки.

– Як Ви вважаєте, які нагальні проблеми в театральній діяльності потрібно вирішувати вже сьогодні?

– Передовсім, повинен бути різноманітний і цікавий репертуар, нові режисерські знахідки, пошук сучасного сценографічного вирішення та костюмування. Наш театр завжди мав своїх драматургів та композиторів. Цього правила ми і сьогодні дотримуємось, адже у 2011 році нам присвоєно ім'я братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв, які присвятили своє життя саме становленню на Закарпатті професійного українського театру.

– Як часто гастролює Ваш театр?

– Як правило, театр гастролює за межами області не менше двох разів на рік. Тим більше, місто наше і взагалі наш край мають свою специфіку. На території області проживає багато національностей, і ми межуємо з чотирма державами Євросоюзу. Зараз у нашому театрі репертуар різноманітний – від світової класики до сучасних постановок. Ужгород – маленьке місто, 120 тисяч населення, тому репертуарна політика повинна бути різноманітна, і частіше повинні відбуватися прем'єри. Звичайно, піклуємося і про маленьких глядачів, тому що це наш майбутній дорослий глядач. У 2011 році поставили три дитячі казки: «Велике жабеня» Л. Устинова, «Бременські музиканти» та «Чарівне кресало» Г. Х. Андерсена у постановці режисера О. Саркисянца. Сьогодні театральний колектив перебуває у творчому пошуку сучасних методів роботи.

– Які прем'єри заплановані на цей рік?

– На 2012 рік заплановано здійснити постановки вистав: «Річард III» В. Шекспіра, «Пограбування опівночі» М. Митровича, оперета «Королева чардашу» І. Кальмана, «Моя прекрасна Естер» Х. Езель-Валаамової. Зокрема, дві прем'єри буде здійснено приїжджими режисерами.

Театр Срібної Землі – Закарпаття за давньою доброю традицією щороку бере участь у фестивалі української драми і художнього слова імені О. Духновича, який проходить у Словацькій Республіці.

У новому році Закарпатський український музично-драматичний театр відкриє новий погляд на театральне життя у багатьох жанрах. Недаремно кажуть, що культурні заходи можуть відбуватися не тільки в столиці. Тут, на Закарпатті, вирує життя, змінюються події й примножуються духовні надбання.

НОВИНИ

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР У БАТУРИНІ

У Батурині відроджуються славні автентичні традиції. Зокрема, новорічні – колядування і щедрування. Заповідник «Гетьманська столиця» відновлює давні християнські звичаї у співпраці з Батуринським міським будинком культури. 13 січня було організовано благодійний тематичний вечір відпочинку для батуринців «Щедрівочка щедрувала».

Сценарій театралізованого дійства розробила директор Будинку культури Алла Коваль, реквізит сцени зібрали гуртом.

Не обійшлося на святі без гоголівської Солохи, Чорта, Оксани – їхні ролі блискуче зіграли працівниці Будинку культури – А. Коваль, М. Крутоголова, В. Огієвська.

У дівчат-подружок Оксани перетілилися молоді співробітниця відділу історії Гетьманства заповідника «Гетьманська столиця» – М. Герасько, А. Потребенко, Н. Коробейникова, Л. Білоус та А. Башук. Вони старанно підготувалися до своїх ролей, насамперед підібрали автентичні старовинні костюми. Допомогли їм у цьому працівники відділу фондів заповідника. Корсетки, запаски, вишиті сорочки, фартухи, спідниці ручної роботи, не схожі одна на одну, намиста, стрічки – і хоч картину малюй з кожної!

Які в дівчат справи на Щедрий вечір? Звичайно, ворожіння – чи довго ще дівувати? Саме обряд гадання на свічках і квасолі продемонстрували щедретухи глядачам.

Продовжив святковий вечір гурт щедрувальників на чолі з Маланкою.

Усі жартували, співали, звеселяючи серця присутніх, які з вдячністю обдарували їх солодощами. Особливо зацікавив талант комедійних акторів – О. Колісника, Є. Загорулька, А. Рошика, К. Авули.

Дай Боже всім щастя та творчого натхнення в новому році, щоб не згасала Віфлеємська зірка, щоб не забувалося своє глибоке коріння, що пов'язує багато поколінь в один, самодостатній, життєрадісний народ!

Сійся, родися, жито-пшениця, всяка пашниця!

Наталія СЕРДЮК, завідувач відділу науково-просвітницької роботи НІКЗ «Гетьманська столиця»

Сцена з вистави «Обережно жінки!»

Оксана ГАЙДУК

Тамара Севернюк:

«Перо – це як пірнання душі у світанкову росу. Дихаєш – і хочеться жити. Живеш – і хочеться працювати, а для мене це означає – писати...»

Вона з тих митців, кого називають совістю нації, хто ніколи не лукавив, а завше залишався щирим у кожному рядку і кожному слові. Вона ніколи не здатна була йти на будь-які компроміси зі своєю совістю. Хоч народилася на Поділлі, доля зробила її буковинкою. А Чернівці – оаза дивини, за її ж розумінням, «місто, створене для раювання». Вона не лише талант, вона – наша пісня, наше слово, наш час... Трепетно і ніжно несе дар Божий, яскраво і світло дарує його своєму читачеві та своєму шанувальнику. А їх у Тамари Севернюк мільйони. Адже, окрім вишуканої поезії (у її творчому доробку понад два десятки книг), їй доля усміхнулася на пісенні словотворення. Та ще й які: «Забудь печаль» на музику Леоніда Затуловського і «Море вечорове» на музику з репертуару іспанського співака Хуліо Іглесіаса у виконанні її щирою друга та земляка Василя Зінкевича, «Маки для сина» (пам'яті Володимира Івасюка) з музикою Павла Дворського у виконанні Лілії Сандулеси! На її вірші також писали музику Анатолій Кос-Анатольський та Олександр Злотник. Хоч сама поетеса ніколи не вважала пісенні тексти основою своєї творчості, серце цієї жінки зігриває й тепло того, що пощастило долучити до скарбниці національної пісні

– У вашій поезії, Тамаро Артемівно, знайшов вельми цікаву фразу: міста живуть у нас образами тих, хто заторкнув серце. Чернівці ваше серце заторкнуло стількома славетними постатями. Гріхом було б не згадати бодай найбільш знайомих із них. Мабуть, варто почати з Леоніда Затуловського – геніального наставника і вчителя чи не всіх буковинських самородків.

– Час невблаганний. На жаль, він усе віддаляє і віддаляє від нас багато дорогих і рідних серцю облич, їхні рухи, голоси... А вони все ближчать, ближчать, кличучи на свої дороги, аж поки ми самі не відійдемо за межу...

У мене чимало є віршів, присвячених Леонідові Затуловському. З ним пов'язана моя зовсім юна молодість. Хоч перші мої пісні були написані не з ним, а з Йосипом Ельгісером, володарем звання «Золоте ім'я світової культури» (він належить до найбільш досвідчених викладачів музичної освіти на Буковині, був концертмейстером Мстислава Ростроповича, Олега Криси, Дмитра Гнатюка).

Неочікувано першу популярну пісню «Забудь печаль» вдалося створити саме з Леонідом Затуловським.

А потім із Затуловським народилися «Гори», «Чарівне танго», «Хлопці-плотогони» просто захоплююче співав Додік Степановський під час роботи в «Смерічці». До речі, саме в його виконанні була записана моя перша пісня на платівці.

Музика, як для мене, здатна записати зітхання душі і зітхання слова. Вловити все це разом, щоб народилася пісня, дуже складно. А Леонідові Затуловському це завжди вдавалося.

– І вдавалося це, як нікому іншому, й Володимир Івасюку!

– Може, Володя першим змусив мене відчути, що слово для пісні відповідальніше за самий вірш. Хтось із великих сказав, що справжній талант – немов привид. Дехто на нього схожий, але як він виглядає істинно, ніхто не знає. Таким талантом безсумнівно володів Івасюк.

– Пісні живуть і продовжують життя тих, кого вже немає з нами. Гадаю, окремої розмови, навіть окремої книги чи фільму заслуговує творчий шлях подружжя Дутковських: Левка – далекоглядного родоначальника буковинської співочої кузні талантів; Алли – тієї, яка так філігранно вміла своїми руками «одягнути» українську пісню.

ПРИНАГІДНО

Севернюк Тамара Артемівна (26. 07. 1940, м. Старокостянтинів Хмельницької обл.) – українська поетеса, перекладач, журналіст. Заслужений діяч мистецтв України (2007). Закінчила Хмельницьке педагогічне училище (1960), Чернівецький державний університет (1966, філологічний факультет). 1967–1982 – журналіст газети «Молодий буковинець», 1991–2004 – журналіст газети «Буковина». Від 1977 – на творчій роботі. Автор понад двох десятків поетичних книг, перекладів із румунської мови поезій Міхая Емінеску, Тудора Аргезі, Вероніки Мікле, Аркадія Опайця, Ніколае Теуту та інших. Окремі твори поетеси перекладені вірменською, польською, румунською, німецькою, ідиш, угорською, італійською, англійською мовами. Творчість Тамари Севернюк відзначена Міжнародною літературною премією імені Володимира Винниченка та обласними: літературною – імені Дмитра Загула, літературно-мистецькою – імені Сидора Воробкевича, журналістською імені Володимира Бабляка. Живе і працює у м. Чернівцях.

– Ніби вчора це було... Заплющую очі й бачу: хиткий місток над бурхливим Черемошем... По ньому йдуть двоє – Левко і Алла... веселі, безтурботні, закохані...

Доля творця – самому говорити про себе і про час. Як це несправедливо, що дивовижну майстриню, художника-модельєра Аллу Дутковську так рідко показували по телевізору за її життя, і писали про неї недостатньо. І чому це завжди з'являється невчасно... Точніше – запізно...

Над рвучким Черемошем, на кам'янистих схилах улюблених Карпатських гір, посеред безмежжя простору, над плином тої часової невблаганності – стоять! – і вітер над ними перебирає струни вічності, і ллється музика, музика, музика, з кожним акордом визолочуючи імена: Левко Дутковський, Володимир Івасюк, Софія Ротару, Василь Зінкевич, Назарій Яремчук...

А поміж ними – Вона! – як фіалочка в шовковистім обруччі трав, як земна царівна небесного їхнього співосвіту – юна Алла Дехтяр – корінням і першим завіттом вінничанка; мудра Алла Борисівна Дутковська – гіллям, і кроною, і прощальним цвітом – буковинка...

– Серед ваших найулюбленіших пісень – «Море вечорове» з вашим оригінальним віршем. А як вона народжувалася?

– Чомусь так склалося, що ніколи світ не бачив ні платівок (у ті часи), ні аудіокасет і дисків (тепер у записах Василя Зінкевича. А який співак! Ми з

ним обоє родом із Хмельниччини – земляки. До мого чернівецького помешкання Василь роками заходив, як до себе додому. Я йому вареники варила, борщем своїм пригощала. Якогось дня він мені зателефонував і сказав: «Тамарочко, є одна пісня, яку б я дуже хотів заспівати. Я тобі висилаю аудіокасету».

Саме на подарованому Зінкевичем магнітофончику я слухала шедевр у виконанні Хуліо Іглесіаса. В оригінальному варіанті пісня має назву «Se Tornacci» (кажуть, що твір про любов). Я не знала і не хотіла знати, про що ж співає іспанець, але мелодія навіяла на мене відчуття моря, якого тоді ще не бачила.

Сіла і відразу ж написала слова.

Правда, Василь виправив один рядочок. Він співає: «Буде звати кожен раз ця мелодія прозора, Що її нам грало море...»

А в мене було:

«Буде кликати завжди ця мелодія прозора...»

Перший раз заспівав «Море вечорове» в новорічній програмі 1985 року. Зінкевич довго виношував твір, зате як гарно його зробив! Не раз чула, що ця пісня народилася у нас, в Україні, а не в Іспанії, звідкіля прийшла. А вона й справді така.

– Читаю вашу присвяту ще одному буковинському соловейку:

Співає Назарій,

А серце щемить:

О, хоч би одну,

Хоч однісіньку мить

Спинити... Вернути...

– Життя – невблаганне! Як трагічно рано він залишив нас усіх. Осиротив Буковину, Україну, пісню рідну і рідне слово.

На жаль, Назарій моїх пісень не співав. Які щасливі ті, кому поталанило написати пісні для нього.

На пісні нам не поталанило, але я про нього писала. В газетних публікаціях намагалася розкрити його багатогранний талант. Читачі з великою радістю відгукувалися про ті статті.

– Не можемо не згадати й ще одного славного сина буковинської землі:

Судьба дарувала і злеті йому, і падіння,

Та скарб найдорожчий тримав він у серця руці –

Окраєць бруківки, де сходились світло і тіні,

І в сходженні тому сіяли йому Чернівці.

– У нас з Яном Петровичем Табачником була, є і залишиться чиста людська дружба. Він мене завжди шанував і поважав як українську поетесу, часто запрошував на свої концерти, на які не завжди могла піти. Тішуся і горджуся, що його колектив співав нашу з Леонідом Затуловським пісню «Забудь печаль». А яку зробив програму – «Маю честь запросити», аналогів якій немає на всій території колишньої держави.

Його ім'я завжди мало добру славу в Чернівцях.

– Кажуть, що не любите писати кульковою ручкою, лише пером?

– Моїй «китайській» ручці минуло вже чверть століття. (Сміється.) Справді, не люблю кулькових ручок, не відчуваю органічності їх злитості з аркушем. Перо – це як пірнання душі у світанкову росу. Дихаєш – і хочеться жити. Живеш – і хочеться працювати, а для мене це означає – писати... Не щастя створює людину, а людина – щастя.

Мої книжки писалися здебільшого в лікарнях, у барокамерах. На жаль, мало написано вдома. Не хотілося б про це говорити... У мене дуже складний шлях: сім років була інвалідом першої групи. Я з тих, кого вимучили життя і доля. Але щаслива тим, що стільки людей, незважаючи ні на що, пройшли через мою душу. Залишили там свій слід, який вилився у слова. Тепер відчуваю, що моє слово до мене повертається вдячністю людською. І це для мене дуже цінне. Так, я тепер лауреат багатьох літературних премій, маю державне звання, але найголовніше – мене знають люди. Я цим дорожу. Листи одержую з різних куточків України. І не тільки. У моїх книжках живе багато дорогих серцю людей під знаком великої любові та великої поваги. Життя не для того, щоб жити, а для того, щоб відчувати, що ти живеш.

Пісні мої звучать, на це не можу скаржитися. А від кожної з них летить до людського серця непомітний промінчик світла... Того світла, що не згасне ніколи...

ЗОЛОТИЙ ДОТОРК...

**Світлій пам'яті моїх батьків –
Артема і Лариси Севернюків**

1
Із містечка, де в Ікопоть верби вплелись,
Де живі ще фортеці потрочені стіни,
Ті, що славу Хмельницького чули колись,
Я приїхала вчитися на Буковину.

Пролетіли птахами студентські літа...
Залишилася я в Чернівцях працювати,
І бентежливі хвилі Дністра і Прута
Вчили серце моє тайну часу читати.

Я читала її, наче долю свою,
Де кордонна межа, переорана часом,
Від гуцульських колиб через душу мою
Прокладала путі в сяйво вересня красне.

За осіннім опаловим листям іду
Крізь манливе сплетіння фантазій і яви.
Розступається обрій, і там, на виду,
Вереснева зірниця встає величаво.

Зупиняюсь на мить... Пісню вловлює слух,
З полонини туман піднімається в гори,
Мов отару овець поганяє пастух
До воскреслих джерел, де топилося горе...

2
Джерельний вир... Видінь свічадний шепіт...
Нема куди сховатися від них.
Колись отут у битви чорний клекіт
Вривавсь життя останній теплий трепет,
І досі біль стрясає серце стерпле –
Не всіх ми знаєм. Думаєм – про всіх...

Нема безслідно зниклих поміж ними,
Немає тих, хто безвісти пропав.
Вони шумлять садами молодими,
Вони іскрять зірками золотими,
Вони ідуть уперто, чутно, зримо
В кипінні життя крізь вдячну почесність слав.

Вони ідуть – печалі наші й втрати,
Вони ідуть – ненависть і любов.
Вони ідуть – сини землі, солдати,
Котрі не вміли зроду відступати, –
Живих і мертвих – їх не подолати.
Живі і мертві – треба – встануть знов!

Гаряча кров пульсує в наших жилах,
Ми живемо продовженнями тих,
Кого пітьма вкривала, та не вкрила,
Кого війна вбивала, та не вбила,
Над ким і смерть зломил кручі крила,
Ми живемо продовженням живих!

Вгамуйся, серце! Не здавайся болю!
Через майдани незворотних втрат
Співай про мир, про щастя світлу долю,
Про світ, що встав з майданеків любов'ю,
Про споконвічну вимріяну волю
Співай! Не буде вороття назад!

3
Моя рука ваги землі не знала,
Коли земля важка була від сліз,

Тамара Севернюк зі своїми шанувальниками

Коли живою кров'ю вибухала
Під ноги тим,
Хто смерть для неї ніс.

Моя рука пера ще не тримала,
Коли в катівнях мучили
Співців...
Життя моє блакитно починалось
При кволім, але мирнім каганці.

Раділо тим,
Що мало кусень хліба
І з гімнастерки тепле блузинча,
Книжки до школи...

Повоєнні біди
Не потемнили схід зорі в очах.
І дні росли – високі і красиві,
І гартували міць свою в труді,
Щоб ми могли,
Напившись тої сили,
Себе знайти й утвердити в житті.

О, як тепер усе я розумію!
Печать прозріння...
Плачу, мов плачу
Джерелам тим, що й досі не міліють,
З чий глибин
Свою дорогу тчу...

4
В моїх долонях – крихітки ріллі,
Де зріли зерна в мрії –
Стать колоссям.

Не просто –
Просто жити на землі,
Аби воно – життя твоє – збулося!

Аби й останній подих твій упав
На рубежі світанку –
Вже не твого...

А хтось його,
Як зірочку, підняв
І засвітив на небі дня нового.

5
Іду назустріч
Завтрашньому дню,
Несу в душі
Цвіт вишні і калини...

Я учениця квітів і вогню,
Й джерел чуття єдиної родини.

Осінні листя тихо шелестить,
Мов ряска в хвилях Ікопоті
Рідних,

І ллється в серце
Молода блакить
З небес вітчизни – грізних і погідних.

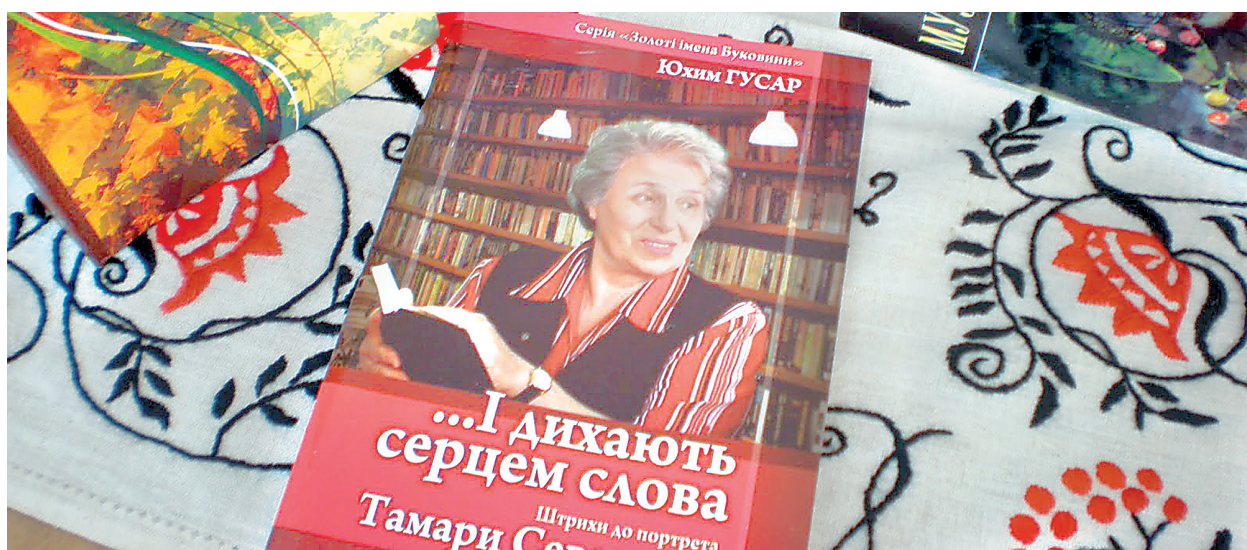
6
За днями – дні. За днями – дні,
Як чисті крапельки бурштину.
У кожній крапельці дитинно
Твій усміх світиться мені,
І в серці родяться пісні,
О, Україно...

Я ними землю обів'ю,
Як світ обвив мене думками...
Я йшла до тих пісень роками,
І ось пірнула в течію,
І непокорена стою
Перед віками...

7
Жертвних справ і мук,
І слів – було й було...
На сніговіях вирв –
Уламки долі подертих.
Але любові дух торкав моє чоло,
І струшувався сніг
Із дум, здавалось, мертвих.

Цей доторк золотий –
Усе, чим я жила
І чим іще живу
Й переживу всі межі...
А далі – вільний степ,
Вітрильна ковила
Й крилатий силует
У синьому безмежжі...

Із книги Тамари СЕВЕРНЮК
«О, Чернівці, оаза дивини...»

з 23 по 29 січня 2012 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКАoperacomua.colocall.com
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

24 – Є. Станкович «Ніч перед Різдвом»
25 – С. Гулак-Артемовський «Запорожець за Дунаєм»
26 – Н. Паганіні – М. Скорик «Каприси» **прем'єра**
27 – Дж. Верді «Бал-маскарад»
28 (12.00) – К. Хачатурян «Чіполліно»
28 (19.00) – Дж. Верді «Травіата»
29 – Концерт н. а. **Марії Стефюк**

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКАwww.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

24 – І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»
25 – П. Бомарше «Весілля Фігаро»
26 – С. Жадан «Гімн демократичної молоді»
прем'єра
27 – Е.-Е. Шмітт «Фредерік, або Бульвар злочинів»
28 – Дж. Прістілі «Скандальна пригода містера
Кетла та місіс Мун»
29 (12.00) – Г. Гладков, В. Ліванов, Ю. Ентін
«Бременські музиканти»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИwww.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

23 – А. Чехов «Вишневі сад»
25 – А. Крим «Заповіт цнотливого бабця»
26, 29 – «Восемь строк о свойствах страсти...»
(за В. Шекспіром) **прем'єра**
27 – І. Губач «Наполеон і корсиканка»
28 (12.00) – Р. Куні «Занадто одружений таксист»
28 (19.00) – Н. Птушкіна «Різдвяні мрії»
29 (12.00) – Р. Куні «Занадто щасливий батько»
Нова сцена
25 (20.00) – «1001 пристрасть, або Дрібниці життя»
(за А. Чеховим)
28 (18.00) – Н. Лабют «Жирна свиня» **прем'єра**
29 (18.00) – Т. Дорст «Справжній чоловік
на початку тисячоліття...»
Сцена «Під дахом»
27 – Ф. Заїмоглу, Г. Зенкель «Чорні діви» **прем'єра**
28 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»
29 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»
Початок вистав о 20.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ
І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРАwww.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

24, 25 – Р. Уоллер «Рожевий міст»
26 – Ш. де Лакло «Небезпечні зв'язки»
27 – А. Міллер «Гості нагрянуть опівночі»
28 – К. Рубіна «Вся повинен подзвонити»
29 – І. Губач «Корсиканка»
Мала зала
28 – М. Коляда «Дні пролітають зі свистом...»
29 – А. Чехов «Три сестри»
Початок вистав о 15.00

Експериментальна сцена
Вул. О. Гончара, 71, тел. 486-80-40
27 (20.00) – «Щуролов» (за О. Грінюм)
28 (19.00) – «Солодких снів, Ричарде»
(за В. Шекспіром)
29 (19.00) – «Жінка з минулого»
(за Р. Шиммельпфеннігом)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИwww.kiev-operetta.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

26 – «Танго життя»
27 – О. Рябов «Сорочинський ярмарок»
29 (12.00) – С. Бедусенко «Лампа Аладдіна»
29 (19.00) – «За двома зайцями» **прем'єра**
У приміщенні театру
24, 25 – «Ladie's Night»
(вистава за участі російських акторів)
28 – «Небезпечні хлопчики»
(вистава за участі російських акторів)

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
24 – Л. Костенко «Інкустації»
25 – А. Курейчик «Людина і Вічність» **прем'єра**
26 – А. Крим «Квартет для двох»
27 – Р. де Вос «Поки мама не прийшла»
28 – Н. Дубіна (за І. Нечуєм-Левицьким) «Кайдаші»
29 – П. Гладилін «Афінські вечори»
допрем'єрний показ

Камерна сцена
28 – В. Люс «Емілі»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
26 (13.00) – С. Прокоф'єв «Петрик і вовк».
К. Сен-Санс «Карнавал тварин»
27 (19.00) – Дж. Верді «Травіата» **прем'єра**
28 (12.00) – Музичні класики. Класик перший
«Симфонічна абетка для дітей та їх батьків»
29 (12.00, 15.00) – Б. Павловський
«Білосніжка та семеро гномів»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛІПКАХwww.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

25 (17.00) – Е. Глазо «Романтик з планети eВау»
27 (16.00), 28 (12.00) – Е. Портер «Полянна»
29 (12.00) – С. Маршак «Кицин дім»
Мала зала
26 (19.00) – Ш. Ділені «Смак меду»

27 (18.00) – О. Арбузов «Мій бідний Марат»
28 (11.00, 13.00) – С. Козлов
«Зеленими пагорбами океану»
28 (19.00) – Неда Неждана «Химера»
29 (11.00) – Езоп «Байки на горищі»
29 (19.00) – А. Курейчик «Людина та Вічність»
прем'єра

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademypuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08
28 (11.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
28 (13.00) – С. Брижань «Пан Коцький»
28 (15.00) – Б. Заходер, В. Климовський
«Дюймовочка»
28 (17.00) – Є. Огородній (за Д. Баррі) «Пітер Пен»
29 (11.00) – Г. Усач «Наш веселий Колобок»
29 (13.00) – О. Толстой «Золотий ключик»
29 (15.00) – В. Орлов «Золоте курча»
29 (17.00) – Є. Шварц «Червона Шапочка»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

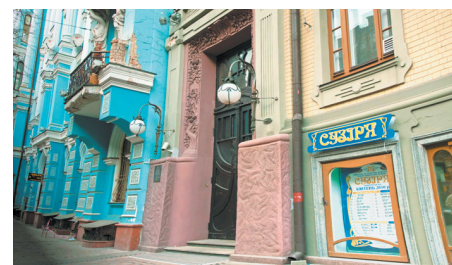
www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Миропільська, 1, тел. 513-15-00
28 – М. Поливанова «Веселі ведмежатка»
29 – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
Початок вистав об 11.00 та 13.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.koleso.teatr.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
24 (19.00), 28 (15.00) – «У Києві на Подолі,
або «Где ви сохніте бельйо?»»
27, 28 – В. Мережко «Кавказька рулетка»
29 – С. Злотников «Триптих для двох»
Камінна зала
25 – Р. Шиммельпфенніг «Під тиском 1–3»
26, 29 – А. Шніцлер «Фатальний флірт, або Забавки»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com
Контрактова площа, 4,
тел. 425-54-89
24 – І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»
25 – М. Куліш «Передчуття Мина Мазайла»
26 – О. Коломієць «Фараони»
27 – М. Гоголь «Мертві душі»
28 – В. Станілов «Опера мафіозо»
29 – М. Горький «На дні»

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ
ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

23 – І. Афанасьєв «Самотня леді»
24, 29 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
25 – В. Винниченко «Момент кохання»
26 – Дж. Марелл «Сміх лангусти»
27 – П. Шеффер «Леттіс та Лавідж»
28 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
Початок вистав о 19.00
Мікросцена
Вул. Ярославів Вал, 16
23 – О. Дударев «Ти пам'ятаєш, Альошо...»
25 – Ф. Саган «Коліючка»
26, 27 – В. Сигарев «Діпо північне»
28, 29 – Р. Білецький «Розмова, якої не було»
прем'єра
Початок вистав о 19.30

ТЕАТР ПЛАСТИЧНОЇ ДРАМИ НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.ktpd.ho.com.ua
Вул. Шовковична, 7-а, тел. 253-93-83
28, 29 – «Маленький принц» (за А. де Сент-Екзюпері)

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
26, 27 – Р. Шиммельпфенніг «Під тиском» (Push up 1–3)
28, 29 – «Salida Cruzada – 8 кроків танго»

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
25 (19.00) – А. Герні «Листи кохання»
29 (17.00) – А. Осецька «Смак черешні»

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

www.zoloti-vorota.kiev.ua
У приміщенні Академічного театру ляльок
Вул. М. Грушевського, 1-а
29 – Ф. Достоевський «Убивець»

ЦИГАНСЬКИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ
ТЕАТР «РОМАНС»

www.teatr-romans.com.ua
Пр. Перемоги, 38, тел. 277-87-97
27 – Концерт циганської скрипкової музики
«Про що співала скрипка»
28 – Концерт театру «Романс»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК
ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
23 – Г. Бубнова (орган)
24 – О. Швидка (сопрано), М. Білич (скрипка),
Т. Рой (флейта), н. а. Н. Свириденко (клаве-
син), М. Сидоренко (орган)
25 – Н. а. І. Калиновська (орган)
26 – З. а. Н. Лавренова (меццо-сопрано), М. Білич
(скрипка), Т. Рой (флейта), І. Харченко (орган)
27 – К. Шаповалов (скрипка),
В. Балаховська (орган)
28 – Н. а. О. Басистюк (сопрано), Г. Бубнова (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

24 – Національний камерний ансамбль «Київські
солісти», М. Которович (скрипка),
А. Белов (скрипка)
25 – Національний заслужений академічний
симфонічний оркестр України, К. Шаповалов
(скрипка), з. а. Г. Нужа (віолончель)
26 – Ювілейний концерт концертмейстера Націо-
нальної опери України Г. Дуденкової (ф-но)
27 – Академічний симфонічний оркестр НФУ,
П. Качнов (ф-но)
28 – Хор хлопчиків і юнаків Муніципальної ака-
демічної чоловічої хорової капели імені
Л. Ревуцького, дівочий хор «Вогник»
29 – Чоловічий хор «Оптина Пустинь» Росія

ОПЕРНА СТУДІЯ НМАУ ІМЕНІ П. ЧАЙКОВСЬКОГО

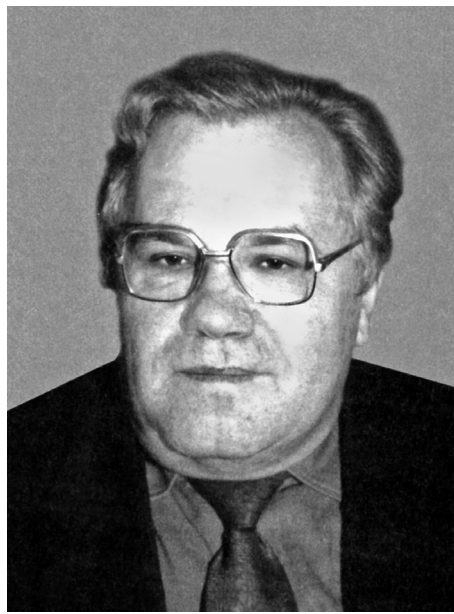
Вул. Городецького 1-3/11, тел. 279-12-42
25 – Дж. Россіні «Севільський цирульник»
26 – Концерт фортепіанного факультету
до 100-річчя Академії
28 – П. Чайковський «Іоланта»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРКУКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Із 27 січня – нова циркова вистава
«Гастролі Великого Московського цирку»

Примітка.

У репертуарі можливі зміни

(Продовження. Поч. у № 14–16, 2011)

ЗВІДКИ ТИ, ІМ'Я?

«Як вас звати?» – «Сергій. А вас?» – «Ярослав. А вас?» – «Наталья»... Кожен з нас, певне, знає, як правильно писати своє ім'я, імена родичів і друзів, як утворюються форми по батькові тощо. Коротше кажучи, ознайомлений з практичним життям цих наймень в українській мові. Але чи багатьом відомі походження, значення, історія власних імен, що записані в наших паспортах?

Традиція давати людині ймення ведеться з сивої давнини, мабуть, відтоді, коли земляни навчилися спілкуватися між собою. У різних народів є свої принципи називання дітей. Східні слов'яни на час виникнення Київської Русі мали досить розгалужену систему особових імен. За довідником «Культура української мови», своїх чад найменовували самі батьки на підставі різних ознак немовляти, його поведінки, пори та обставин народження. Тому нерідко траплялися імена *Балуш* («пустун»), *Мал* («малий»), *Рудак* («рудий»), *Безсон*, *Буян*, *Мовчан*, *Плакса* і т. ін. Довгоочікуваного сина називали *Ждан*, *Бажан* («жданий, бажаний»), небажаного, нечаяного – *Неждан*, *Нечай*. Імена *Весна*, *Зима*, *Політко*, *Субота* і под. вказували на час народження, а *Одинець*, *Третяк*, *Четвертак*, *Семик*, *Дев'ятко* – на те, якою за черговістю появи на світ була дитина в сім'ї.

Певна частина власних імен пов'язувалася з марновірствами та заклинаннями. Так, імення *Ведмідь*, *Лев*, *Сокіл* давали дітям, щоб відлякувати злих духів, а *Крив*, *Некрас*, *Нехорошко*,

Хвороща, *Худяк* – аби не привернути уваги нечистої сили, яка могла нашкодити малюкові чи забрати його до себе. Деякі батьки вірили, що коли дитину назвати негарним ім'ям, то вийде навпаки: вона виросте красивою, мужньою. Хлопчики *Вовк*, *Зубр* чи *Орел* неодмінно будуть сильними й витривалими, а *Заєць* і *Білка* – прудкими та моторними.

Споконвічно слов'янськими вважалися такі чоловічі наймення, як *Добрило*, *Гостило*, *Гатило*, *Вишата*, *Милята*, *Путята*, *Славята*, *Милоніг*, *Переніг*, жіночі *Доброніга*, *Злата*, *Лада*, *Милуша*, що також уживалися тоді.

Як відомо, перші київські князі мали варязькі імена, пристосовані до давньоруської фонетики: *Аскольд* (*Оскольд*), *Дір* (*Дир*), *Рюрик* (від *Хрьорекр* – «могутній славою, славний»), *Олег* (від *Гельг*, *Хельг* – «освячений, посвячений»), *Ігор* (від *Інгар*, тобто *Інг* – «молодий, юний» плюс вар – «військова сила, військо»), *Ольга* (від *Гельга*, *Хельга* – «свята»). Та, починаючи від *Святослава Ігоревича* (*Хороброго*), в племінних вождів і давньоруських князів IX–XI сторіч були вже милозвучні слов'янські ймення, переважно складні, з другою частиною на **-волод**, **-мир**, **-полк**, **-слав**, з якими пов'язуються поняття *володіння*, *миру* (всесвітю і стану спокою, не війни), *слави*: *Всеволод*, *Володимир*, *Остромир*, *Ратемир*, *Судомир*, *Творимир*, *Тихомир*, *Святополк*, *Ярополк*, *Володислав*, *Всеслав*, *Вячеслав*, *Ізяслав*, *Милослав*, *Мирослав*, *Радослав*, *Ростислав*, *Святослав*, *Ярослав* та ін.

Серед найпоширеніших давньоруських жіночих князівських імен були *Верхуслава*, *Горислава*, *Гремислава*, *Звенислава*, *Предислава* (*Предслава*), *Сбислава*, *Святослава* тощо. Про їхню популярність свідчить, наприклад, те, що Володимир Великий, розгромивши полоцького князя Рогволода й узявши собі за дружину його дочку Рогніду, змінив її ім'я, назвавши Гориславою.

У складі сучасних власних імен людей дослідники виділяють кілька шарів. Це давньоруські *Борислав* (*скорочене Борис*), *Вадим*, *Гліб*, уже названі вище *Володимир*, *Всеволод*, *Ростислав*, *Святослав*, *Ярослав*, а також *Людмила*,

Світлана, зіслов'янені *Ольга*, *Олег*, *Ігор*, кальки з грецької мови типу *Богдан*, *Віра*, *Надія*, *Любов* та ін.

Зупинімося на жіночих іменах *Ольга* і *Світлана*. Обидва вони входять до числа досить популярних в Україні. Перше своїм злетом і поширенням, безперечно, зобов'язане княгині *Ользі* – жінці мудрій і владній, чи не першій християнці в Київській Русі. Після охрещення вона дістала церковне ім'я *Олена*.

Українські майстри слова опоетизовують імення *Ольга* в своїй творчості: *Як у Олі очі – морська вода!*
Як у Олі коси – ковил-трава!
Як у Олі, братця, така хода
Наче пава гордая проплива!

(Станіслав Тельнюк)

Оленько, Олю...

Пісенна моя Бондарівно!

(Любов Забашта)

Ім'я *Світлана* (рос. *Светлана*, білор. *Святлана*, пестливі форми – *Світланонька*, *Світланка*, *Світлінка*, *Света*, *Лана*, *Ланочка*, *Лануся*) є жіночим відповідником до чоловічого *Світлан* – «білоголовий, світлий». З ним споріднені також *Зоряна*, *Зорена*, *Светозар* у південнослов'янських народів.

Звичай називати дітей ім'ям, у яке вкладається поняття світла, ясності, світланку, мають й інші народи Європи. У німців це *Lucie*, в англійців *Lucia*, *Lucy* і чоловічі *Lucien*, в італійців *Luciana* та *Luciano*. Усі ці імена походять від латинських *Lucia*, *Lucianus* – «світлий, блискучий, осяйний».

Ім'я *Світлана* в українському фольклорі не засвідчене, але в художній літературі трапляється часто.

– Я з вами, *Світланко*, на край світу пішов би.

(Андрій М'ястківський)

– Твоє ім'я від світла

чи від лані? *Світлінко*, *Ланочко*,

в журбі, в юрбі – одна!

Що *Лані* у тім холоді вікна?

Якій журбі здалась неподоланній?

(Світлана Йовенко)

Найпотужніший шар становлять у нас візантійські імена, запозичені разом із запровадженням християнства на Русі у X ст. Ці канонізовані (узаконені) церквою й зафіксовані у спеціальних книгах (святцях) наймення давалися під час хрещення. Візантійські

імена, крім давньогрецьких, охоплювали давньоримські й давньоєврейські, а також незначну частину імен тих народів, з якими елліни тоді підтримували торговельні та культурні зв'язки. До цих наймень належать, зокрема, *Іван*, *Олексій*, *Михайло*, *Григорій*, *Петро*, *Федір*, *Ганна*, *Олена*, *Катерина* та ін. На українському мовному ґрунті вони набули спеціального звукового оформлення, обросли різноманітними варіантами і вже давно не сприймаються як запозичені, зазначають автори довідника «Власні імена людей» Лариса Скрипник та Ніна Дзятківська.

ЛОПАТЕПОДІБНИЙ ЧИ ЛОПАТОПОДІБНИЙ?

І так, і так правильно. Річ у тім, що це два різних прикметники. *Лопатеподібний* – який формою схожий на лопать. *Лопатоподібний* – який формою схожий на лопату.

Іменники **блуза і блузка** також не тотожні. *Блуза* – верхній вільний робочий одяг. *Робітники були в легких блузах*. *Гірницька блуза*. *Блузка* – легкий жіночий одяг (до пояса); кофта. *Батистова блузка*.

Бобер і бобир. *Бобер* – водяний гризун, що дає цінне хутро. *Річковий бобер*. *Шапка з бобра*. *Бобир* – дрібна прісноводна риба; йорж. *Зловили бобиря*.

Гвоздиковий – гвоздичний. Розрізняються значенням. *Гвоздиковий* – належний до гвоздики як декоративної рослини із запашиними квітами різних кольорів. *Гвоздикове насіння*. *Гвоздичний* – що стосується гвоздики як прянощів. *Гвоздичне дерево*. *Гвоздичний запах*.

Геркулесівський – геркулесовий. *Геркулесівський* – дужий, міцний (здоров'ям, силою); схожий на Геркулеса (Геракла). *Геркулесівські м'язи*. *Геркулесівська потуга*.

Геркулесовий – приготовлений з вівсяної крупи. *Геркулесова каша*. *Геркулесові стовпи* – стале словосполучення. Пишеться з малої літери.

Дебет – лівий бік бухгалтерського рахунка. *За дебетом і кредитом*. *Дебіт* – кількість газу або рідини (об'єм), яка виходить з джерела за одиницю часу. *Дебіт свердловини* – 200 кубічних метрів на годину.

(Далі буде)

ІНФОРМАЦІЯ ВІД СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

Спеціальний випуск журналу «Пам'ятки України», присвячений Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин», вийшов з друку. Де придбати останній випуск журналу, ми розповімо Вам за тел. (044) 498-23-64.

Журнали «Музика» № 4–6 і «Український театр» № 6 надійшли в продаж у кіоски «Преса» м. Києва.

Журнали «Українська культура», «Театральний Київ», газети «Культура і життя» і «Кримська світлиця» також чекають на Вас у кіосках «Преса», книжкових магазинах, поштових відділеннях Київської області.

Вийшов англомовний випуск журналу «Українська культура».

Всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримають журнали і газети своєчасно.

Готуються до друку журнали «Театральний Київ» № 2 та «Українська культура» № 1.

ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 р. РОЗПОЧНЕТЬСЯ В КВІТНІ.

Будемо вдячні Вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498-23-64, моб. 067-394-97-21, 050-310-56-63.

Культура і життя

Газета виходить щочетверга

Передплатна ціна на 2012 р.:

півріччя – 82,77 грн

квартал – 42,21 грн

місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театральний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

СМАЧНОГО!

Насвяткувалися та понаїдалися всього: вітчизняного та заморського. А давайте приготуємо страву, яка в традиційній кухні і щоденна, і святкова, і за стільки часу нам не набридає. Сьогодні готуємо борщ.

Полтавський, волинський, галицький, дніпровський, чернігівський, львівський, київський. Це все – його величність борщ. «Полтавський борщ» традиційно готують з галушками, «Галицький» готують з додаванням бурякового квасу (сирі буряки ріжуть соломкою, закладають у банку, додають води, ставлять у тепле місце для бродіння). Так отримують буряковий квас і, власне, буряки для традиційного борщу. «Дніпровський борщ» варять з рибою, додають солодкий перець. В «Чернігівському борщі» квасоля вариться окремо, «Київський» варять з тушкованими помідорами, протертими крізь сито. У «Селянський борщ» кладуть нарізані яблука. Традиційно борщі засмачують салом (здором), перетертим з часником.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

Я дуже люблю зиму. А ще її люблять діти. Несила дивитись, як вони волочать ледь засніженими дорогами свої санчата. І ось нарешті: довгоочікуваний, білющий, такий бажаний людьми і природою сніг. Чи довго полежить? Хто знає. Діти нехай біжать сковзатися, а ми тим часом дізнаємось, що нас чекає в післясвятковий тиждень

20 січня – Хрестителя Івана Предтечі. «Запивають зло, щоб сліз не

було». Після стількох свят можна хіба що запивати: ні їсти, ні пити вже несила. У цей день виносили з хати хліб-сіль, які лежали на покуті від багатого гуті, і, розламавши на шматочки, годували домашніх тварин. «Іван Предтеча забрав зимові свята на плечі».

21 січня – Різдвяний день, Опанаса, Пів-Івана. «Пів-Івана полоще ложки» – жінки святкують завершення свят. У багатьох регіонах цього дня «проганяють» кутю (інколи цей обряд проводять перед Водохрещем). Літні жінки прикрашають свої гречені, ходять з ними від хати до хати,

а потім збираються в одній із осель за святковий стіл.

23 січня – Маркіяна, або Григорія-літоукажчика. Якщо вам трапиться десь цього дня солома – подивіться, чи немає на ній інію. Якщо є – літо буде мокрим, якщо немає, відповідно, сухим.

24 січня – Феодосій-теплек. «Феодосієве тепло – на ранню весну пішло».

25 січня – Великомучениці Тетяни. За легендами жила Тетяна у третьому столітті нашої ери у Римі. Батько виховував її як вірну християнку. За віру Тетяну катували вогнем, били, заставляли поклонитися ідолам. Та після усіх знущань вона залишалась ціла та неушкоджена. Леви, які повинні були її пошматувати, лащилися до неї та лизали Тетяні руки. Мученицьку смерть прийняла вона від меча ідолопоклонців.

Здавна Великомученицю Тетяну вважають покровителькою студентів, адже саме цього дня 1725 року було засновано Московський університет. Того часу був виданий ще й такий указ: «Не чіпати студентів, які будуть цього дня не дуже тверезі». Якщо молоді уміє святкувати – напевно і вчитися уміє.

Свята минули – настав час для навчання та роботи. Трішки попрацюємо, а там знову: Стрітня, Масляна... Отже, набираймося сили для нових свят!

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

20 січня – Собор Предтечі та Хрестителя Господнього Іоана. День янгола: Іван.

21 січня – Преподобного Григорія. День янгола: Григорій, Омелян, Опанас, Антон.

22 січня – Святого Пилипа. День янгола: Пилип, Петро.

23 січня – Преподобного Феодосія Затворника. День янгола: Григорій, Павло, Макар.

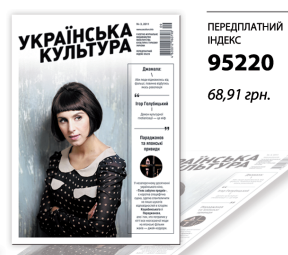
24 січня – Преподобного Феодосія Великого. День янгола: Михайло, Феодосій, Федот.

25 січня – Великомучениці Тетяни. День янгола: Тетяна, Петро, Сава

26 січня – мучеників Єрмила та Стратоніка. День янгола: Петро, Юхим, Ніна, Яків.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НАШІ ВИДАННЯ у 2012 році

У першій декаді лютого можна оформити передплату з березня по червень

Оформлення передплати на друге півріччя 2012 року розпочнеться в квітні місяці. Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції Газетно-журнального видавництва Міністерства культури України

У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на всі наші видання можна через сайт www.presa.ua, на сторінці «Передплата On-Line»

Довідки за тел.: (044) 498-23-64 e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя» № 3 (4471), 20 січня 2011 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»
Видавець: ДП «Газетно-журнальне видавництво» Міністерства культури і туризму України
Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
Генеральний директор Олесь БІЛАШ
Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com
Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.
Друкарня: ТОВ «Мега-Поліграф», вул. Марка Вовчка, 12/14, Київ, 04073; тел. +38 (044) 581-68-15
 Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63
Портал <http://uaculture.com/>
 Передплатний індекс в Каталозі видань України 60969

Склад Видавничої ради
Олесь Білаш – директор видавництва, **Олена Чередишніченко** – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МК, **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва МК, **Лариса Лебедівна** – завсектором мовної політики МК, **Михайло Швед** – начальник відділу музичного та церковного мистецтва МК, **Ольга Дарибогова** – начальник управління міжнародних зв'язків МК, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура», **Орест Когут** – головний редактор видавництва.

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікації можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 2000

Ціна договірна